

Cecilia Olsdotter

- ännu en barnamörderska

Birgitta Warodell

Ytterligare en barnamörderska Nästlidne gårdag förpassades till läns cellfängelset pigan Cecilia Olsdotter från Förkärla, boende i huset n:o 9 vid Skepparegatan. Hon hade föregående natt framfödt ett gossebarn, hvilket hon derefter förqvåft, samt sedermera sjelf på morgonen begifvit sig åt landet.

Birgitta Warodell

Förord

Cecilia Olsdotter var min morfars farmor. Jag fann hennes öde i släktforskningen efter att min morfar gått bort. I en sökning på internet hittade jag notisen i Blekingeposten. Det var starten på mitt arbete att finna mer information om Cecilia. I handlingar från kommunarkiv och i protokoll från förhör, undersökningar och rättegång har en bild av Cecilia vuxit fram. Hösten 2018 påbörjade jag en roman om henne och hennes son Karl Alfred.

Det här är mitt sätt att berätta om hennes liv och det öde som drabbat henne och många andra kvinnor i 1800-talets Sverige. Mitt examensarbete i Kreativt skrivande är de första avsnitten i min påbörjade roman.

Växjö 2019

Birgitta Warodell

Sammanfattning

Under senare delen av 1800-talet misstänks pigan Cecilia Olsdotter för att ha kvävt sitt nyfödda gossebarn till döds och sedan gett sig av från bostaden. Grannarna slår larm och kommissarie Wästfelt och hans mannar undersöker bostaden. Cecilia förföljs till Wedeby och fängslas, förhörs och undersöks i väntan på rättegång.

Under tiden i Karlskrona cellfängelse förväntas hon redogöra för hela sitt liv i de förhör som hon utsätts för. Hon våndas och tänker tillbaka på sitt liv. Cecilia har vuxit upp i byn Förkärla och omhuldas av sina föräldrar som sedan länge är döda. Hon har som de flesta flickor under 1800-talet tidigt fått ta pigtjänster för att klara sitt uppehälle. Hon har fått en son, Karl och hon kämpar för att de ska kunna klara sig. Vid tiden för mordet är Karl sju år och Cecilia är skriven som försvarslös/kringstrykerska och de är båda olovligen inhysta hos hennes storebror Johan. Innan mordet har hon, utan att berätta för Johan, lämnat sin sjuårige pojke Karl på fattighuset Fredriksdal i Nättraby.

Barnamord var vanligt under 1800-talet och kommissarie Wästfelt och hans mannar ska förhöra barnamörderskor och ta fram ett underlag inför rättegångar. Barnmorskan tillkallas för att genomföra en kroppsundersökning för att fastställa att Cecilia fött ett barn. En läkare genomför en liköppning/obduktion av det lilla gossebarnet.

Karl Alfred Ekblad är under 1940-talet en gammal man bosatt i Kalmar med sin ”tokiga” Anna. Han har för sin familj förtigit saker från sin barndom och ungdom. I livet sista år kommer minnen tillbaka som han för länge sedan trodde sig begravt.

Karlskrona juni år 1880

Svetten rinner över hennes kropp. Brösten känns hårda och ömma, trots att hon lindat dem så som de gamla säger att man ska, för att stoppa mjölken. Hon drar åt lindan hårdare, hårdare, onödigt hårt, som för att straffa sig själv. Smärtan tycks på ett lindrande sätt leta sig in i hennes själ.

Svetten, bröstmjölken gör henne kall och Cecilia Olsdotter börjar skaka av frossa. Hon vrider sig på den hårda britsen. Sommarnattens milda ljus letar sig in genom det lilla fönstret, men de tjocka väggarna håller effektivt värmen ute. Cecilia Olsdotter glider in och ut ur den febriga sömnen och hon har svårt att hålla isär vad som är dröm och verklighet. Hon känner barnet i sin famn och ser ner på den lille. Hans hy lyser blåvit och kall och den lilla munnen är halvöppen.

Hon går längs vägen, intill den vaggande kon. Pojken som håller i tömmen har rädda ögon och ser undrande på henne. Magen krampar och hon stannar, stoppar pojken och tar stöd mot kon. Kons mjuka varma kropp lugnar henne. Längs vägen ser hon massan som ska till Amerika. Hundratals kvinnor och män, till fots och i vagnar rör de sig mot Karlshamn och fartygen som ska ta dem till ett annat liv.

Magen drar ihop sig igen och hon ser på pojken som plötsligt är hennes Karl Alfred, å du lille gosse! Han ser hoppfullt på henne och med längtan i rösten ropar han ”Mor, mor, låt oss resa till Amerika!”

Kvinnor i hattar poserar framför fotografen. Cecilia Olsdotter tar fram sin börs, men den är tom. Hon står vid hamnen och sträcker sina armar i en vädjan att få åka med till friheten. Pojken hänger efter henne, vill inte släppa taget. I hennes famn lyser den lilles bleka hy.

Magen fortsätter att krampa, gång på gång, och hon sätter sig på huk med särade ben. Ett stort mörkrött knyte väller ur henne, blodet rinner mellan fingrarna och sprider sig ut över marken och hon ser djävulens ansikte lysa i det röda.

Ett ylande skrik väcker henne och hon slår upp ögonen. Kroppen har slutat skaka av köld. Solen har letat sig upp på himlen och strålar in genom fönstret. Gallret bildar ett rutigt skuggmönster mot väggen. Hon trevar sig fram till hinken med vatten och dricker med giriga klunkar. Brösten ömmar och hon släpper efter på lindan, det rinner ur bröstvårtorna. Ljuden från jämrande människor letar sig in genom dörren.

Kalmar senhösten år 1945

Pappa öppnar dörren in till trapphuset, färgen på dörren har flagnat och kanten ser smutsig ut, som om många händer varit där och tummat. När de kommer in i det mörka trapphuset håller hon pappas hand hårt. Han knäpper lysknappen upp och ner men ingenting händer. Ögonen vänjer sig långsamt vid det skumma ljuset. Försiktigt går de uppför trappan som knirrar och knakar vid varje steg. Hon blir plötsligt kissnödig, trots att hon kissade innan de cyklade hemifrån. Hon har fått åka bak på pappas cykel. Hon gillar att åka med pappa för han har satt en kudde på pakethållaren och är mycket sträng med att säga till henne att hon ska hålla ut sina fötter så att de inte ska fastna i hjulen. Hon hade skrattat när han berättade att de skulle till Kattrumpan, vilket roligt namn, och hon hade frågat honom varför det hette så, men han hade svarat att han inte visste. Men pappa hade berättat att det var där han vuxit upp med sina bröder och sin syster. När hon kommer hem ska hon fråga om mamma kanske vet vad Kattrumpan är.

Pappa stannar till på översta trappsteget och hon hör hur han drar ett djupt andetag innan han tar det sista steget fram till den första dörren. Han knackar två gånger och öppnar sedan. Lukten slår emot henne och hon rynkar på näsan och tar ett steg bakåt. Det är instängt och konstigt, som om de aldrig har vädrat som mamma brukar göra hemma. Det luktar nästan som det smakar i munnen när man är förkyld. Pappa märker hennes oro och håller hennes hand och föser henne in genom dörren. Han torkar noga av skorna på trasmattan som ligger innanför dörren, men han tar inte av dem. Han tar av sig hatten och hon ser att han böjer sig något framåt som när han bockar åt någon bekant på stan.

”Hej mor, goddag far.”

Inget svar kommer från någon i rummet och hon kisar och tittar försiktigt på tanten vid bordet intill fönstret. Det är bara en liten lampa tänd och i det dunkla ljuset ser hon så allvarlig ut, nästan som om hon är arg. Tantens, som nog är hennes farmor, sitter och doppar en bulle i en blommig kaffekopp. Brödet rinner och faller sönder när hon stoppar in det i munnen och käkarna maler runt. Bordet är ett litet fyrkantigt bord med sådana där trekantiga nedfällda bordsskivor. Hon tycker att sådana bord ser roliga ut, men vet att man ska akta sig när de är uppfällda för hemma hos mormor och morfar har hon sprungit in i kanten och fått en rejäl bula. Bakom farmor finns ett halv fördraget draperi för det som verkar vara ett litet kök. Någon hostar och hon ser bort mot en säng längst in i rummet och förstår att det måste vara hennes farfar. Hon tittar nyfiket på farmor och farfar och ser att kammaren och det lilla köket är hela lägenheten. Pappa håller hennes hand och hon håller pappas hand, som om ingen av dem vill släppa taget. Han tar en stol och drar fram till sängen och sätter sig intill farbrorn som hostat alldeles nyss. Pappa drar upp henne i sitt knä och håller en hand om hennes rygg. Hans röst låter inte som vanligt när han börjar tala med farfar.

”Far, jag är här nu. Hur mår du?”

”Vem är det du har med dig?” Farfar drar sig upp mot kudden samtidigt som han hostar och hon hör hur han sväljer. Det är äckligt och hon kan inte låta bli att hålla handen för munnen.

”Det är min dotter.”

Mannen lutar sig fram mot henne och spärrar upp ögonen. Hon blir rädd och trycker sig mot pappa, men slappnar av när hon ser att hans ögon ser snälla ut och att han ler.

”Hej, lilla vän. Vad kan en sån här liten tös heta då?” Rösten sviker honom när han uttalat sista ordet och han får en ny hostattack och sväljer flera gånger och hämtar sedan andan.

Hon stirrar tyst på han som är hennes farfar och som hon aldrig tidigare träffat. Pappa stryker henne över ryggen.

”Så, svara nu din farfar.”

”Jag heter Gun och jag är sex år och ska snart fylla sju år och börja skolan.” Orden kommer snabbt, snabbare än hur hon brukar prata.

”Så du är sex år och ska snart börja skolan, du? Då måste far din köpa nya fina skor och kläder till dig.”

Pappa fnyser till.

”Så du tycker att sådant är viktigt nu?”

”Det var inte så lätt det vet du. Men du var duktigt i skolan, du borde fått gå på läroverket. Då hade du sluppit ge dig ut på sjön som jag fick göra som ung.”

”Det är du som alltid talat väl om livet som sjöman.”

Tanten vid bordet reser sig så häftigt upp att stolen skrapar mot golvet. Hon hötter med handen i luften.

”Han, han har aldrig varit nån sjöman. Den där gubben ligger där i sängen och ljuger dagarna i ända. Sjöman var han aldrig, bara en hamnsjåare som inte fick mycket till betalt!”

Gun kryper intill sin pappa, hennes hjärta bultar hårt. Kvinnan sätter sig ner på stolen igen och mumlar om och om igen.

”Han är ingen sjöman, han. Han är bara full av lögner.”

Pappa klappar Guns hand och ser på sin far som sjunkit ner i bädden.

”Jag ska tala med de andra och se om vi kan ordna ett annat boende för er båda, ni måste ha hjälp och det går inte för sig att ni bor här i vinter.”

Farfars käkar maler som om han tuggar på något.

”Hon är tokig, det har blivit värre igen. Grannarna bankar i väggarna när hon håller på med sitt gapande.”

Gun lutar sig in mot pappa och viskar så tyst hon bara kan. ”Pappa jag vill att vi åker hem till mamma nu.”

Farbrorn i sängen verkar ändå höra vad hon säger för han sätter igång och pratar.

”När min mor började skolan var folkskolan nästan ny. Hon sa att hon var duktig i skolan och hennes föräldrar ville att hon skulle bli något, men hon sa alltid att för de jordlösa finns ingen rätt och fattigdomens hand är hård.” Han hostar och häver sig över sängkanten och lutar sig ner mot en hink och spottar hårt, två gånger. Pappa lägger upp huvudkudden bakom hans rygg och farfar sätter sig upp i sängen. ”Du borde gått på läroverket.”

Pappa lyfter ner henne på golvet och han reser på sig samtidigt som tanten vid bordet börjar skrika högljutt med en enformig stämma som skär rakt igenom Gun. Hon viftar med pekfingeret i luften.

”Gud borde straffa dig, dig, dig! Det är du som låtit oss vara fattiga, straffas borde du!”

Sen sätter sig tanten ner igen vid bordet och rör runt, runt i kaffekoppen som skramlar som om den är tom.

Gun darrar i hela kroppen och rycker i sin pappas hand för att visa att de ska gå. Pappa är på väg mot dörren och håller Gun hårt i handen. Med hatten i den andra handen bockar han mot far.

”Adjö, far, jag ska prata med bröderna.”

De går alldeles för fort nedför trappan och hon är rädd att de ska ramla. De drar båda efter andan när de kommer ut och pappa sätter sig ner på huk framför henne, men hon ser att han är noga med att hålla upp rocken så den inte ska bli smutsig mot den fuktiga gatan.

”Förlåt om din farmor skrämde dig, men hon är sjuk förstår du. Sjuk på ett annat sätt än i kroppen och farfar han är sjuk i lungorna. Han ville gärna träffa dig, men förlåt, det var dumt av mig att ta med dig hit.”

Pappa stryker henne över kinden och hans ögon är blanka på ett konstigt sätt som Gun aldrig sett förut.

”Nu cyklar vi ner på stan och köper en strut karameller och tar med hem till dig och mamma.”

Han lyfter upp henne på cykeln och går bredvid och leder den på de skumpiga stengatorna. Hon ser torget med alla stånden, det är lördag och hon ska få karameller. Hon vill aldrig mer hälsa på hos farmor och farfar.

Karlskrona cellfängelse juni år 1880

Cecilia kryper ihop på britsen, magen drar ihop sig och en strimma blod rinner kittlande ur henne och lägger sig längs insidan på låret. Hon vilar huvudet mot handen och ser upp mot fönstret. Ett galler, ett kallt rum, en cell för fångar, för förbryterskor, för tjuvar. Cecilia sluter ögonen och tänker på Karl, om att hon lovat att hämta honom. Cecilia ser hans ledsna ögon framför sig och värjer sig genom att tänka på annat. Hon blundar hårt och börjar nynna, först tyst och sedan lite högre. Hon låter sig svängas runt på dansbanan i Ronneby och hör sitt eget skratt som övergår i ett stillsammare fniss när hon ser storasyster Johannas stränga blick.

Förmaningarna som haglade på vägen hem till pigkammaren.

”Du måste akta dig för karlar, Cecilia, hör du det. Mor och far förlåter mig aldrig om det händer dig något!”

Saliven stiger i munnen, magen protesterar och spyan far ut över golvet. Cecilia sätter sig upp på britsen. Hon tar en flik av kjorteln och torkar bort det äckliga som hänger i mungipan. Hon klyks, gång på gång klyks hon, tills hon är tvungen att resa sig och gå till avträdeshinken och spy upp det sista hon har imagen. Hon lägger sig ner på britsen igen och förbannar sig själv och de som skvallrat så hon hamnat här.

Maria Jonasdatter, den stolta änkan från Augerum, som hon arbetade för och hjälpte. De var vänner, inte kan det väl ändå vara hon som förrådde och hämtade länsman? Cecilia sluter ögonen och tänker att hon vill gråta, gråta för att gud övergivit henne och barnet, men ögonen är torra. Cecilia har slutat gråta, kan inte längre gråta, som om världen gjort henne sådan att tårar inte kan leta sig ut ur hennes ögon. När grät hon senast? Kanske var det av lättnad när hon lämnade gästgivaren för att bege sig till Agdatorp, eller var det några år tidigare när mor dog? Mor, det gör ont av saknad, hon har knappt kunnat låta tankarna vila på mor för hjärtat hotar att sluta slå. Cecilia öppnar ögonen och ser hur solen lyser med ett gult ljus in i rummet. Hon kryper ihop på britsen och önskar att hon fick vara liten flicka igen och få vara nära mor. Mor, som brukade ta henne i famnen och hålla om henne och le och skratta när de satt hemma utanför stugan i Förkärla.

”Mor, berätta om den där natten när jag föddes?”

Och mor berättade med mjuk röst.

”Det närmade sig ett nytt år, snön knarrade under fars skor när han närmade sig stugan. På himlen lyste stjärnorna som aldrig förr. Kylan letade sig in i kammaren och det drog från fönstren. Far hade hämtat in ved, när han märkte att det var dags. Han sprang med bud till Karolina som hämtade barnmorskan till hjälp, medan far eldade ny ved i spisen och satte på varmt vatten.”

Här brukade mor stanna upp i berättelsen och dröjande titta upp mot himlen och bort över åkrarna, innan hon fortsatte. ”Far och jag hade väntat länge, så länge att vi nog inte trodde att vi skulle få ett barn till. Men gud ville oss väl och du var på väg.”

Cecilia vaknar till, minnet påminner henne om att hon är dotter och mor, en gång efterlängtat. Nog med ånger och självmkan. Hon sätter sig upp på britsen, rättar till lindan för att stilla blodet och drar knäna om magen. Inte hade mor berättat hur det smärtade att föda barn, nog för att Cecilia hört andra kvinnor prata om sina födslovåndor, men aldrig hade hon kunnat föreställa sig hur det var.

Cecilia hade alltid krupit nära intill mor när hon berättat hur hon hållit den lilla i famnen och sett att hon var välskapt.

”Vad sa far när han såg mig, berätta mor?” Cecilia hade aldrig tröttnat på att höra orden som far sagt och då och då fick hon far att säga det igen.

”Jag tror aldrig gud låtit mig se en stjärna som lyser så klart.”

Visst är Karl viktig för henne, men hon kan inte minnas att det var så speciellt när hon fick honom, men kanske var det smärtan som gjorde att hon knappt orkat hålla honom efter födseln. Cecilia grimaserar vid tanken på födslovåndor och undrar varför gud låtit kvinnor få lida så ont för att föda barn. Kanske vill gud att vi slutar föda barn till denna fattiga och eländig värld där människor svälter och beger sig till Amerika i hopp om ett bättre liv. Den sista hade gått lättare, även det en gosse, men hon hade undvikit att se på honom. Cecilia reser bryskt på sig och tar en tygtrasa. Hon särar på benen för att torka bort blodet som rinner ur henne. Hon hukar sig över hinken och låter vattnet rinna. Sitter hukande där så att blodet ska stilla sig, tills benen börjar skaka och yrseln tar fatt i henne. Snart ligger hon på britsen och stirrar upp mot fönstret. Luften är rå och hon fryser, trots sommarvärmens ute, kanske stiger febern igen. Ljuden letar sig in till henne, jämranden från människor som mist hoppet och kanske bara har en lång väntan på straff eller döden. Jämranden som aldrig tycks vilja upphöra och hon undrar om de sitter i väggarna eller har letat sig in i hennes huvud för att stanna.

Hon hör hårda steg, klackar i golvet och nycklar som rasslar i dörren. Vakten ser med avsmak på de blodiga lindorna och trasorna. Pojken bakom honom springer in för att hämta avträdeshinken. Vakten pekar som för att visa att hon ska resa på sig, han håller fram ett par handbojor. Hans blick är hård, men hon möter den när hon reser sig. Med rak rygg och en blick som inte viker, håller hon fram händerna och blir fångslad. Han talar med onödigt hög röst. ”Barnmorskan är här för undersökning av Olsdotter.”

Cecilia går ut genom dörren och följer korridoren med celldörrar på var sida. Han föser henne framåt med en hård hand, eller är det kanske en batong, i ryggen. Hon svajar i stegen, stannar till ett par gånger, rädd att hon ska svimma.

”Stanna här.”

En enda dörr står öppen i en korridor som tycks oändlig.

”Cecilia Olsdotter är här för undersökning.”

Hon ser nu att han har en batong och han trycker in den i hennes rygg, som om han föser in ett kreatur som han inte vill ta i. Cecilia ser inte på honom, tänker inte underlåta sig, för vad vet han om kvinnors kval och våndor. Cecilia står framför skrivbordet och hör dörren stängas bakom sig. Kvinnan vid bordet antecknar ingående i sina papper utan att titta upp. ”Fröken Cecilia kan lägga sig på britsen.”

Cecilia sätter sig på kanten, låter händerna med bojorna vila i knäet innan hon långsamt glider ner och lägger sig först på sidan och sedan över på rygg. Yrseln lättar och hon sluter ögonen.

Hon hade dolt magen väl, ingen skulle anat och hon hade ordnat det väl för Karl. Lämnat honom i Nättraby. Bara tills hon fött, sen skulle hon hämta honom, sen när hon ordnat något rum i Nättraby. Det var där de skulle bo tillsammans. Hon trodde att det skulle vänta på sig till efter midsommar, men hon hade inte hunnit. Det hade hänt så fort, fortare än hon kunnat tro. Nu finns hon inte för Karl och han kommer fråga efter henne, tro att hon lämnat honom igen. Fredriksdal, fattighuset, hjonen är nog snälla vid honom och Leijonhielms på Agdatorp, som har hand om fattighuset är kända för att ta väl hand om de utsatta. Nog måste de ta väl omhand om hennes Karl.

Cecilia hör hur barnmorskan raspar med pennan mot pappret och hon funderar på hur länge hon ska få ligga på britsen och vänta. Hon tänker på Johan, storebror, och undrar om han vet vad som hänt. Det är klart han vet, han hade faktiskt frågat henne en gång om hon var havande, men hon hade nekat och han hade låtit sig nöjas med det. Vad vet väl han som är man om havandeskap. Någon hade anmält henne, kanske var det inte änkan Maria Jonasdatter, kanske var det Hanna Hansson, hustrun till husvärden, som anmält henne.

Barnmorskan reser på sig och ställer sig att betrakta Cecilia.

”Vill fröken vara snäll och knäppa upp blusen.”

Cecilia gör henne till viljes.

”Så hon är lindad.”

Barnmorskan böjer sig över henne och lägger en hand under ryggen på Cecilia samtidigt som hon börjar lätta på lindorna. Cecilia känner styrkan i barnmorskans handlag.

Hon andas lättad ut när trycket släpper. Den sötaktiga doften från bröstmjolk ger henne en kväljning som hon trycker tillbaka så att det gör ont i halsen. Barnmorskan ger ifrån sig ett fnysande när hon släpper ner Cecilias rygg på britsen. Sen undersöker hon hennes bröst väl hårdhänt, men Cecilia bestämmer sig för att inte ge ett ljud ifrån sig. Barnmorskan klämmer pumpande med ett par fingrar och det droppar mjolk ur bröstet. Hon släpper taget och lägger lindorna över bröstet och förflyttar fokus till magen. Hon drar ner kjorteln en bit och börjar klämma och känna på magen samtidigt som hon hummar för sig själv.

”Dra upp knäna och sära på benen.”

Cecilia väntar, tiger och tvekar. Barnmorskan spanner blicken i Cecilia.

”Vill hon att jag ska hämta vakten?”

Cecilia ligger med knäna uppdragna och benen isär, skammen, sorgen och ilskan får hennes kinder att hetta och benen att skälva. Hon känner att barnmorskan tar bort de blodiga lindorna och att hennes händer är hårda när de förs in i hennes inre. Det smärtar och Cecilia biter sig i kinden tills hon känner smaken av järn.

Barnmorskan reser på sig och går fram till fatet med vatten. Hon sköljer sig noga och torkar sig på ett vitt och rent linne. Cecilia har lagt sig på sidan och dragit blusen om sig, hennes knän vilar mot varandra med händerna med fångslen mellan sig. Barnmorskan sätter sig åter vid skrivbordet och pennan raspar fram på sidorna.

”Jag är ombedd att lämna ett utlåtande till åklagaren och enligt bestämmelserna ska det läsas upp för den anklagade.”

Hon håller upp pappret och läser med hög och tydlig röst. ”Efter genomgången undersökning av ogifta Cecilia Olsdotter ifrån Agdatorp, får jag avge det utlåtande att hon företar alla de symptomen som plåga föreskrivs hos kvinnor, vilka nyligen fött barn och att ingen anledning finnes att bestrida riktigheten och sanningen av hennes egen uppgift, enligt vilka hon framfött ett fullgånget foster sistlidna torsdagsmorgon.”

Det svartnar för Cecilias ögon och det känns som om hon ska kräkas, hade hon sagt det själv, att hon fött ett fullgånget foster, ett barn, ett gossebarn? Kanske hade hon gjort det, allt gick så fort när poliskonstapeln fick fatt i henne.

”Hon kan klä på sig nu, jag ska kalla på vakten.”

Cecilia häver sig upp på britsen, rummet snurrar runt henne och hon fumlade med knapparna i blusen. Vakten kommer in i rummet och hon hör barnmorskan med barsk stämma ge honom order.

”Se till att hon får tvätta sig och får rena kläder. Hon ska ha te med örter, minst tre gånger om dagen.”

Barnmorskan vänder sig till Cecilia och sträcker fram en påse.

”Det här är salvia och mynta, låt dessa dra ordentligt i teet innan hon dricker det. Örterna ska hjälpa henne att stoppa mjölken.”

Hon ser hårt på Cecilia och pekar mot bröstet. ”Och hon ska inte linda sig så hårt. Det blir inte bättre med de där gamla påfunden.”

Vakten pekar på Cecilia med batongen samtidigt som barnmorskan fnyser högt och går och sätter sig vid skrivbordet.

Kalmar senhösten år 1945

Jo, han är sjöman, det är viktigt, att han är sjöman. Det sitter i hjärtat på honom. Kanske är det därför Anna vet att trycka till honom om just det, för att det går rakt in i hans hjärta och själ, det som är han. Sjömansbrevet, det ligger i lådan i byrån. Sjömansbrevet, det han tog ut i Ronneby den 20 mars 1899. Längst ner väl gömt, som ett viktigt minne att vårda. Mor skulle varit nöjd med honom, om hon bara vetat. Han ville aldrig släppa taget om sjömansyrket även om det mest var slit och förde oreda till hans liv. Och så har sönerna gått i hans spår. Han hostar och hasar sig försiktigt upp ur sängen och spottar ner i hinken som står intill. Den eviga plågan till kvinna fortsätter att mala på om att han borde straffas för deras fattigdom. Han tappar tålamodet med henne.

”Jag har fått tillräckligt med straff att behöva stå ut med dig och ditt gapande var eviga dag, tig med dig nu, Anna!”

Han tror hon är alldeles från vettet, förstår inte när hennes bitterhet övergick till detta eviga svamlade och gapande som skrämmer slag på både folk och få. Hostan plågar honom och när nästa attack lugnat ner sig dricker han vatten innan han glider ner i sängen för att vila en stund. Han blundar och tänker på flickan, hans lilla barnbarn som sa att hon var sex år. Han försöker se henne framför sig, men han blir tvungen att öppna ögonen och stirra rakt in i lampan över köksbordet för att inte gripas av den livslånga plåga som förföljt honom allt sedan han fick veta om mor. Då, när han var sju år, bara något år äldre än barnbarnet. Barnen ja, hans egna barn är många och barnbarnen är desto fler. Få av dem han har träffat. Pojkarna kommer sällan hem, han förstår dem. Vet att de borde haft det bättre, att han inte varit den far han borde. Kanske skulle de haft större förståelse om de vetat, men hur skulle han kunnat berätta det han bär på. Hemligheter växer sig större ju längre tiden går och nu är det nog för sent. Måtte gud förlåta honom, när sista dagen kommer.

Ögonlocken känns tunga och han låter sig föras in i sömnen, men rycker till då han hör hur hon maler där borta vid köksbordet. Han stryker undan saliven ur mungipan, hakan är sträv av skäggstubb. När rakade han sig sist? Han drar handen över stubben, kan det vara tre dagar?

Det lilla bleka ansiktet är alldeles intill honom, munnen är halvöppen och läpparna är blå. Han öppnar ögonen, hostar till, det värmer sakta längs insidan på låret och han hör mors klingande skratt där han står på gårdsplanen och förundrat ser hur kisset rinner ner längs benet. Sommaren värmer hans bara armar och mor sitter på pallen utanför pigbostaden. Det är på Agdatorp och han kan inte vara mer än i treårsåldern, hur kan han minnas det? Han måste drömma.

Han hasar sig upp i sängen och nu är han vaken på riktigt, drömmarna har lämnat och sängen är våt och kall. Så har det alltså blivit, att han inte längre kan hålla tätt. Som ett barn, som en treåring. Sänglinnet måste bytas, kanske kan han sända bud till dottern, Edit att hon ska komma och hjälpa till med tvätten. När han reser på sig sneglar han bort mot Anna som fortfarande sitter och glor vid bordet vid fönstret. Hon är så insjunken i kinderna numera, tvär är ordet som kommer för honom.

Han lyfter ur lakanen ur sängen och ser uppgivet ner på fläcken på madrassen. Han tar en av de gamla dagstidningarna och trycker tafatt på fläcken, men när han lutar sig framåt kommer hostattackerna tätt och han spottar slem i hinken. Med lakanen i famnen rör han sig mot bordet och när han närmar sig höjer Anna rösten till en bister klagan när hon ser lakanen i hans famn.

”Hushållerska, de e vad jag duger till för dig. Hushållerskan din, hon som födde dig sex barn. Stora starka pojkar och en tös, med ett gott gifte. Men inte kunde du gifta dig med mig, minsann.”

”Såja, Anna det är bra nu.”

”Bra, de blir aldrig bra. Vad ska barna tro om de får veta att det bara är på dörren vi har samma namn. Jag har dig bönat och bett men gift, de blev jag aldrig.”

Lakanen faller till golvet och han drar pinnstolen till sig. Han sätter sig mitt emot henne och tar hennes hårt knutna händer i sina. Han håller ömt händerna tills han känner att de mjuknar något. Han ser in i hennes ögon och månar sig extra om att låta ögonen vara mjuka och snälla.

”Anna, vi är gifta. Minns du inte att vi for till prästen och att han vigde oss?”

Hon flackar med blicken fram och tillbaka mellan honom, hans händer och ut genom fönstrets smutsiga ruta.

”Anna, vi är gifta. Du behöver inte vara orolig.”

Hon drar åt sig handen och lyfter den mot honom. Han tror för ett ögonblick att hon ska slå honom och han stålsätter sig för att inte rygga bakåt, när hennes hand närmar sig hans kind. Handen är mjuk, rösten är den vanliga.

”Du var min sjöman, mor och far tyckte inte om att jag flyttade in. Vi var trolovade länge, för länge. Folk pratade, de skrattade åt mig. Hushållerskan till sjömannen som aldrig kom ut på sjön.”

Nu ryggas han tillbaka när han uppfattar hur det mjuka går till det hårda i hennes röst, handen spänns igen och han för långsamt ned handen och låter dem vila i hans. Hans ögon ler återigen mot henne.

”Anna, vi är gifta. Ingen har någonsin skrattat åt dig. Jag är din sjöman för evigt de vet du.”

Han reser på sig och drar ut den motsträviga lådan överst i byrån och tar fram sista paret rena underkläder och ett par av sina gamla byxor. De som han hade som finbyxor förr, men som numera hänger slappt på hans magra kropp. Hur ska man få aptit med denna envisa hosta. Hunger, när slutade han känna hunger? Han vet inte, minns inte, tänker att det är kroppens försvar att överleva i en fattig värld.

Han tar sig ut till gårdshuset och sköljer sig med vatten, tar en trasa och blöter, drar trasan över nacken, låter vattnet rinna ner längs ryggen, drar över ansiktet, halsen, bringan och till sist den lösa huden under bältet. Han känner sig piggare, när han torkat till och fått på sig rena kläder. När han famlar sig fram i den mörka trappan, kan han se hur det bleka ansiktet följer honom. Ögonen är slutna och det hade kunnat vara vackert och fridfullt om det inte vore för skammen. Han blir stående på översta trappsteget innan han med en ansträngning öppnar dörren in till deras lilla lägenhet. Anna ligger i sängen, hon är tyst. Han är tyst, så tyst att han hör sin egen andning. Kanske är hon lugn en stund igen, kanske tror hon på honom, kanske inte. Lögnerna som förföljer honom. Lögnerna som var så lätt att ta till förr. Ett leende och så lögnen, som knappt kändes som en lögn. Var det ens lögn, visst var det väl sant, det mesta egentligen, fast kanske bara lite bättre, så att det skulle bli lite bättre, låta bättre. Anna, hans hushållerska. En gång var hon vacker. Nu är de båda gamla och fula och förljugna i en värld som håller på att förändras. Måtte barna och barnbarnen få ett bättre liv.

Den unkna doften sticker i näsan och han bestämmer sig för att samla ihop sina krafter och försöka gå ner på gården och hitta någon springsjas som kan skicka bud till dotterns arbetsplats. Kanske kan hon ändå ge ett handtag med tvätten.

Förkärla by år 1856

Cecilia läser högt ur katekesen, stakar sig framåt och skolläraren nickar ändå nöjt. De sitter i salen i den nya folkskolan i byn. Cecilia ser sig omkring, precis som hon gör nästan varje dag, det är så nytt och fint. Allting luktar fortfarande nytt trä och hon tycker om att vara här. Hon dröjer sig ibland kvar och läser notiser i Blekingeposten, för att kunna berätta för far och mor därhemma. Skolläraren kör ut barnen direkt efter lektionerna och säger strängt åt dem att gå hem och hjälpa far och mor, men ibland låter han ändå Cecilia stanna kvar och läsa. Det är svårt att läsa, men hon är nyfiken på allt som händer i världen och har frågat om att få låna hem tidningar, men det går inte för sig. Kanske är det därför skolläraren är snäll och tillåter henne stanna.

Det är rast och barnen springer ut ur skolan, men Cecilia drar på stegen. Flickorna far fram till gungan som hänger i trädet utanför och pojkarna samlar sig i en ring och pratar ivrigt och högljutt. Cecilia sätter sig på nedersta steget i trätrappan och fingret snurrar kring en slinga hår som letat sig ut under sjalen. Hon suger lite på insidan av kinden och hör hur magen knorrar. Alltid denna ständiga hunger som far säger är guds prövning för de fattiga. Idag har hon inte kommit åt något, trots att hon tog omvägen runt Södregårdens källare. Drängen stod utanför och selade en häst. Cecilia höll sig på avstånd och smög bakom buskarna för att han inte skulle se henne. Ibland händer det att hon kan komma åt en bit bröd eller en kall potatis. Om far kommer på henne igen, har han lovat stryk, trots att han aldrig brukar slå.

Cecilia reser på sig och sätter fötterna i gräset, det är skönt att kunna vara barfota och slippa kängorna som är för små och som har klämt och skavt hela vintern. Far och mor säger att efter skörden ska de gå till skomakaren. Cecilia tycker inte om skomakaren och alla hans barn, pojkarna är elaka, och hon sneglar bort mot gruppen av pojkar och vet att hon ska akta sig särskilt för skomakarpojkarna. Cecilia önskar att hon hade fått välja ett par nya kängor hos skomakaren, men hon vet att det inte är att tänka på, det blir alltid någon annans gamla avlagda lagade kängor som hon får ta över. Hon stannar intill gungan och ser på flickan som gungar fram och tillbaka, vet hur skönt det kittlar i magen. När det är hennes tur sätter hon sig på gungan och får snart upp farten och hon skrattar glatt när gungan svänger fram och tillbaka.

Det pinglar och hon ser att skolläraren står på trappan och svänger med klockan. Cecilia går i gruppen med flickor och hon stryker och drar i sitt förkläde och kjol, som är för korta. I trappan får hon en hård knuff i ryggen och faller in i salen på golvet som är smutsigt och hon får något äckligt i munnen. Det svider på ena knät och i handen.

Hon vill inte gråta, men det trycker på tårar i ögonen när hon börjar resa på sig. Hon känner en hård hand som drar henne rakt upp och hon ser snart rakt in i ögonen på snickar-Lars pojk, Anders.

”Så, lilla fin-Cecilia gick och ramlade, vänta så ska Anders hjälpa henne opp.” Han flinar mot henne och hon drar sig ur hans grepp. Skomakarpojkarna står bredvid och ser på hennes bara ben och hon drar argt i sitt förkläde och kjol. Hon sträcker på sig. Hon tänker minsann inte visa att hon bryr sig.

”Låt mig va”, säger hon och går med snabba steg till sin stol och sätter sig. Hon ser ner på knäet och blöter ett par fingrar med saliv för att kunna försiktigt gnugga bort gruset ur såret. Någon av pojkarna skrattar, men tystnar snart när skolläraren ser ut över klassen. Maja sitter intill och ser på Cecilia, snabbt vänder hon på huvudet mot Anders och räcker ut tungan. Sen fnittrar de båda två. Skolläraren ser förvånad på de båda och hyssjar, han verkar inte ha märkt det som utspelat sig och Cecilia är inte den som tänker skvallra.

På hemvägen plockar Cecilia smultron ett och ett och lägger i kärlet som hänger över armen. Ängarna frodas efter vårens friska regn och solen som värmer. Hon vet att slåttertiden närmar sig och att hon skall vara försiktigt med vart hon går, så hon inte trampar ner gräset som ska slås. När hon fyllt sitt käril med smultron går hon ner på byvägen genom Förkärla och smakar på namnet. Hon tycker om det, Förkärla. Prästen har berättat för henne och de andra barnen att det kommer sig av ordet förle, som betyder ”där det går att komma över vid det sankan.” Han har visat ner över fälten, ner mot ån och de nygrävda dikena, vart det sankan var. Nu är det åkrar, nästan så långt man kan se. Cecilia tycker om sin by och tänker att hon aldrig vill flytta härifrån, men far säger att det var bättre förr, innan laga skiftet. Han har berättat om när alla husen låg samlade i byn. Far säger att nu är de spridda för vinden och att gemenskapen från förr är borta. Nu är det Vambåsa som styr över byns ägor och de självägande bönderna är få.

Hon ser ut över åkrarna och vet att far och de andra karlarna i byn gör ett viktigt arbete med att gräva kanalen ner mot Vambåsa gård. Snart ska åkrarna bli torrare och bära mer skörd. Cecilia stannar till utanför ladugården vid Södregården. Hon sätter sig ner på huk och klappar katten som kommer och stryker sig längs hennes ben. Hon får se skålen med mjölk och petar försiktigt bort ett par döda flugor. Hon suger i sig den söta mjölken från fingret och magen ger ifrån sig ett knorr. Hon reser sig och spanar in i ladan, men ingen syns till. Hon ropar ett par gånger efter pigan, den unga Märta från Boastad. Försiktigt tar hon några steg in och spanar efter om det står någon mjölkspann i gången. Och det gör det, snabbt är hon framme och lyfter på locket, men besviket ser hon att den är tom sånär som på en skvätt på

botten. Hon hör Märtas glada skratt och drängen som stannar upp med vagnen utanför. Cecilia går ut och håller upp handen för att inte få solen rakt i ögonen. Drängen tar Märta om livet och lyfter ner henne från kuskbocken och han lyfter snart av mjölkkrukorna och mjölkakärran. Märta står med händerna i sidorna och ler mot drängen.

”Så tack ska han ha för att han hjälper en piga med sitt dagliga slit.”

Drängen nickar till Märta och hoppar raskt upp på kuskbocken och samtidigt som han manar på hästen slänger han en blick bakåt. ”Nu blir det brått ner till karlarna vid kanalen.”

Märta vänder sig om och får se Cecilia.

”Jaså, det är Cecilia som är här idag.”

Cecilia håller fram kärlet med smultronen och tycker sig se en rodnad på pigans kinder.

”Jag tänkte att Märta är så snäll och att jag kanske skulle få byta till mig lite mjölk om Märta skulle vilja ha några smultron.”

Märta ler stort och lyfter en av mjölkkrukorna för att ta in de i ladugårdens skugga. När hon sätter ner den sista krukorna, sträcker hon på sig och hennes rygg knakar ljudligt.

”De är allt ett slit att mjölka tre gånger om dagen och det är inte lätt att få de kräken att stilla sig när de är uti hagen. De är minsann lättare när de är uppställda i ladugården, men då är det istället fryskallt om fingrarna.”

Märta gnuggar sina händer som om de plötsligt minns vinterns kyla och så lyfter Märta på locket till en av krukorna och sträcker sin hand och viftar uppmuntrande mot det tomma kärlet Cecilia håller i handen.

”Du ska få lite mjölk, men det får bli vår hemlighet. Smultron har jag ätit uti hagen själv, så de kan du få ta hem till mor och far.”

Märta fyller på kärlet och räcker över till Cecilia. Så för hon upp ett finger till läpparna samtidigt som hon hyssjar. ”Men lova nu att inget säga.”

Cecilia tackar och ler och kan inte låta bli att börja berätta om vad skolläraren läst upp idag om järnvägen och de nya loken.

”De eldas med kol och kan köra jättefort och dra massor av vagnar.”

Pigan Märta lyssnar och bara häpnar över allt det hon berättar.

”Jag tror aldrig jag hört på maken, inte skulle jag våga åka med sådana där lok.”

Cecilia fortsätter byvägen framåt, men bestämmer sig för att gena över åkrarna, på den upptrampade stigen längs med stenvallen och ut till den stora stenen med groparna. När hon är framme ställer hon ner mjölkkruset på skuggsidan och tar några smultron i handen innan hon klättrar upp och sätter sig. Hon låter fingrarna följa de små groparna. Känner deras rundning och handen blir mjuk av den solvarma stenen.

Hon räknar smultronen till tolv och lägger vart och ett i en grop. De sägs att de små groparna är heliga och att det blir bra skördar om man ger dem något till skänks. Cecilia blundar och tänker att varje smultron ska ge mer tillbaka och att de får bättre med mat hemma i stugan. Hon lägger sig ner på stenen en stund och snart slumrar hon i den sköna solen. Cecilia rycker till när något kittlas på näsan och hon slår ut med armen. Näsborrharna vidgas när hon känner lukten av dy och fukt och hon slår upp ögonen och ser på skuggan som står lutad över henne.

”Far, ni skräms.”

Han skrattar till. ”Cecilia lilla, inte ska du ligga där i solen och sova. Kom nu går vi hem.”

Far tar henne om livet och lyfter ner henne från stenen. Hon sätter sig ner på huk och håller upp sina skatter.

”Se far, jag har smultron och mjölk.”

Far ser orolig ut. ”Var har du fått fatt i mjölken?”

”Far ska inte oro sig, den har jag fått, men det är hemligt.”

Far tar Cecilia i armen, lite för hårt, när de går hemåt.

”Kan du lova mig att du verkligen fått den där mjölken.”

”Ja, far, jag lovar.”

”Annars kan vi få gå från hemmet, det vet du?”

”Ja, far.”

De går tysta hemåt över åkern och hon har en hård klump i magen för hon vet att far oroar sig för att hon ibland tagit bröd eller mjölk från granngårdarna. Han vet inte att hon lurat en av Svenssons hönor till ett rede i kanten mot utmarken och att hönan värper ägg som Cecilia tar vara på.

Far bär på en trasig spade. Det är den andra spaden på en vecka som gått av. Cecilia ser att far haltar, men hon säger ingenting. När de kommer hem håller hon upp lite mjölk till katterna som genast kommer och stryker sig mot henne. De kurrar som hennes mage brukar göra och Cecilia lyfter upp den minsta av dem och snusar in i den lina pälsen.

”Hej, missen. Hur har det gått med musjakten idag?”

Hon släpper ner katten och ställer in mjölken och smultronen i jordkällaren. Hon går in i deras lilla kammare där far sitter på köksstolen med benen utsträckta framför sig. Cecilia är snabbt framme och hjälper honom att dra av de våta och jordiga träskostövlarna. Hon tar stövlarna och sockarna. Hon tar en bunt med torrt gräs och trycker ner i stövlarna och låter sockorna hänga på kanten. Trots att far smörjer stövlarnas läder med linolja, kan de inte längre förmå att hålla vätan ute.

Hon ser på sockorna och hålen vid hämlarna och kan inte undslippa en ljudlös suck. Cecilia tar ett av kärln och går till brunnen för att hämta vatten. Farmor sitter utanför stugan och hon reser på sig när hon ser Cecilia.

”Vänta, lilla Cecilia så ska jag hjälpa dig att få upp vatten.”

Cecilia räcker hinken till farmor och är tacksam för annars kan hon bara få upp hälften så mycket. Farmor vaggar när hon går, det är höfterna som är slitna efter alla timmar på mjölkpallen.

”Hur var det i skolan idag? Lär du dig att läsa?”

”Det är svårt att läsa, tycker inte farmor det?”

”Jo, Cecilia det är svårt att läsa, men det gäller att du kämpar om du ska bli uppflyttad i nästa klass.”

Farmor bor tillsammans med dem på undantagsdelen i stugan. Det är farbror Jöns, som är äldsta sonen som tagit över gården. Cecilias farfar är död sedan länge och honom har hon aldrig träffat, men hon har hört att far och han var lika. Jöns däremot är inte snäll som far, han är ofta hård i rösten och Cecilia har hört hur han grälat på far.

”Gården är för liten att föda två familjer och vår mor. Du måste se till att ungarna dina tar tjänst.”

Och så hade det blivit, far och mor hade hört sig för i bygden. Storebror Johan och storasyster Johanna hade båda fått ge sig av.

Farmor bär in kärlet i kammaren och ställer den nedanför far.

”Tack snälla farmor.”

Far nickar till farmor och hon går och sätter sig utanför igen. Snart sitter Cecilia nedanför fars fötter och drar den våta trasan längs med foten och mellan varje tå. Foten har fula skavsår och skinnet har skrumpnat av dagens väta.

”Far måste ha nya skor, bättre stövlar som håller vattnet och som inte skaver sönder han.”

Far tiger och Cecilia säger inget mer om stövlarna. Hon börjar istället berätta om järnvägen som ska byggas och om loken som eldas med kol och kan åka flera kilometer i timmen och lasta så mycket som en häst aldrig klarar att dra. Hennes röst är ivrig och snabb. Far skakar på huvudet.

”Gårdskarlen på Vambåsa har berättat att han farit till stan en gång och sett ett sånt där lokomotiv. Det tutade och röken bolmade ur skorstenen. Nej, det kan väl aldrig vara meningen att folk ska åka med sådana där ting.”

Cecilia skrattar lite åt att far är så rädd för det nya. Hon torkar fars fötter torra.

”Cecilia du fina tös, vad skulle de bli av mig utan dig.”

Cecilia rycker till, när hon hör Cecilia *du fina*. Men hon lugnar sig och vet att far menar väl. Hon vill inte tänka på pojkarnas sårande ord nu. Hon vet att det är inte bara mot henne de är elaka och bästa kompisen Maja säger att snickar-Lars egentligen tycker om henne. Men Cecilia förstår inte varför han är dum, om han tycker om henne.

Far och Cecilia reser på sig båda samtidigt och far hämtar nytt trä för att laga spaden. Hon går ut och plockar några blommor för att sätta i en vas på bordet till mor kommer hem från byket på Vambåsa. Cecilia går in i jordkällaren och tar fram den kalla potatisen, sillen och brödet. Det finns trots allt lite ister att gnida brödet med. Hon kan inte låta bli att glänta på locket till farbror Jöns låda med bröd, det luktar gott, nästan färskt. Snabbt faller hon igen locket, rädd att far eller Jöns ska komma på henne. Hon går in i köket och börjar duka upp. Sist ställer hon fram kärlen med mjölk och smultron. Det är lördag kväll och imorgon är det vilodag. Hon ställer sig i dörröppningen och ser mor närma sig, hon vinkar till hälsning och så ser hon bort mot Förkärla kyrka. Det är lördag och Cecilia undrar vad prästen Olof Johannes kommer att predika om imorgon. Hon längtar efter att få sjunga med i psalmerna, och kanske kan de få veta något om storebror Johan och syster Johanna imorgon när alla samlas på kyrkbacken.

Karlskrona juni år 1880

Poliskommissarie Karl Wästfelt går med raska taktfasta steg fram längs Skeppsgatan, tätt efter honom småspringer överkonstapel Håkansson och konstapel Karlsson. Wästfelt stannar till utanför porten till innergården vid nummer nio. Han vänder sig om och ser på sina följeslagare.

”Var det härifrån larmet kom?”

De båda nickar jakande och de öppnar porten för Wästfelt som kliver in och upptäcker en mottagningskommitté på innergården. Larmet hade kommit med bud till polisvaktkontoret klockan tre på eftermiddagen och de tre poliserna hade genast fått mycket bråttom till den misstänkta brottsplatsen. Wästfelt ställer sig avvaktande på innergården under tiden överkonstapel Håkansson frågar och skriver upp namnen på de församlade.

”Så ni är alltså Thilda Svensson, hustru boende här i huset, och ni är Hanna Hansson, även ni hustru och boende här i huset.” Hanna Hansson tar snabbt till orda innan den unge mannen vid hennes sida hinner presentera sig.

”Ja, herr konstapel, jag har bott här länge, ska han veta, och jag har aldrig tidigare varit ute för nåt sånt här.”

Hanna Hansson tystnar och pekar på mannen vid hennes sida. ”Idag tidigt om morgonen har ynglingen, Karl Oskar här, upptäckt en blodfläck mitt på golvet i avträdeshuset.” Hon gör en paus för att hämta andan och vänder sig till Wästfelt. ”Och det är ingen liten fläck ska kommissarien veta.” Hon pekar på den unge mannen intill sig. ”Berätta nu vad du hörde i natt.”

Överkonstapel Håkansson håller upp en hand innan mannen hinner säga något. ”Vad heter ni och är ni också boende i huset?”

Den unge mannen ser generad ut men svarar snällt på frågorna. ”Jag heter Karl Oskar Abrahamsson och jag bor här i huset sedan i våras.”

”Och vad var det du hörde i natt?”

”Mycket tidigt i morse, någon gång på efternatten, hörde jag pigan Cecilia Olsdotter besöka dasset nere på gården.”

Kommissarien spanner blicken i mannen. ”Hörde eller såg?”

”Hörde, men kommissarien ska veta att jag minsann har bra hörsel och att jag hörde på stegen att det var just hon som besökte huset.”

Hustrun Thilda Svensson öppnar dörren in till dasset och pekar på fläckarna på golvet. ”Kommissarien och konstaplarna kan själva komma och se att det minsann inte är någon liten blodfläck.”

Wästfelt och Håkansson betraktar blodfläcken på golvet och Håkansson pekar vid kanten på fläcken. ”Det ser ut som om någon försökt torka bort blodet.”

Wästfelt vänder sig om in mot gården igen och upptäcker att den nyfikna skaran har utökats med några barn i olika åldrar. Han gör en gest till konstapel Karlsson som genast ser till att köra ut barnen på gatan. Wästfelt ser på de båda kvinnorna och den unge Abrahamsson. ”Och vad är det som gör att ni misstänker att ett brott har skett?”

Hustrun Hanna Andersson och Thilda Svensson börjar tala i munnen på varandra och Wästfelt håller upp en hand för att hejda de båda.

”En i taget tack.”

Och så vänder han sig med en nick till Hanna Hansson som verkar vara den mest lugna av de båda kvinnorna.

”Jo, se snälla kommissarien. Ni förstår, pigan Cecilia Olsdotter, som bor här i huset hos sin bror, vi är några här i huset som länge misstänkt att hon är havande”

Hanna Hansson ser med bestämd min på Thilda Svensson som bekräftar med en nick innan Hanna fortsätter att prata. ”Ja, hon har ju bestämt förnekat, det har hon ju, men senast jag frågade började hon att gråta till och med.” Hanna Hansson står stadigt med händerna i sidorna. ”Och idag på morgonen låg hon kvar sjuk och sängliggande och ville inte öppna när vi knackade på.”

Hanna tar upp en nyckel ur förklädesfickan och håller upp den framför Wästfelt.

”Bror hennes hade lagt undan dörrnyckeln på annat ställe än det vanliga. Det var mycket konstigt ska kommissarien veta, men min make är portvakt så jag använde vår nyckel.”

”Så ni gick in till henne, Olsdotter?”

”Ja, och hon låg på madrassen och sov, mitt på blanka förmiddagen.”

”Och var finns denna Cecilia Olsdotter nu?”

”Hon skulle hjälpa handlare Karl Eklund att leda en ko till Wedeby.”

”Så hon är inte hemma nu? När gick hon?”

”Vid klockan två idag på eftermiddagen och sedan dess har vi inte sett henne.”

Håkansson står intill och gör en och annan anteckning. Wästfelt hummar för sig själv.

”Och ni tror att hon ska ha fött ett barn och dolt det?”

”Ja, och det är lustigt ska ni veta att hennes rum är låst och nyckeln gömd, och till vindskontoret som hon och hennes bror begagnar sitter det ett hänglås.”

Hanna Hansson gör en mycket bestämd och nästintill belåten min till kommissarien och till konstaplarna. Sen nickar hon bekräftande till Thilda Svensson, som står och stampar lite oroligt som att hon inte är riktigt bekväm med situationen.

”Och varför anmälde ni inte det förmodade brottet redan på morgonen när ni upptäckte blodfläcken?”

Hanna Hansson flackar med blicken och söker hjälp från Thilda Svensson, men hon ser upp mot fönstren som står på glänt och vill inte låtsas om något. Wästfelt följer Thildas blick och noterar skuggorna bakom gardinerna. Han är inte dum, visst förstår han att de inhyser icke skattskrivna. Det är dock inte hans problem, men för att jäklas med fruntimren, så ska han påminna sig om att nämna till fogden om hur det ligger till. Han släpper ämnet.

”Och pigan har en bror sa ni och var är han nu?”

”Han har tjänst på kronovarvet och är väl där nu, men han var hemma tidigare och åt middag, innan Cecilia gav sig av.”

Wästfelt tänker att det vore väl besynnerligt om hennes bror inte skulle ha upptäckt om systemen fött ett barn, och om hon dessutom dödat det. Men om brodern vet hennes belägenhet har han väl skyddat sin syster, och kanske till och med hjälpt henne att gömma sig. Wästfelts tankar rusar iväg, men han har allt sedan larmet kom känt ett starkt obehag. Det är inte första gången han får larm om barnamord och det lär inte vara sista gången heller. Han vet att detta måste undersökas noga, men djupt inom sig önskar han att de alla har fel och att det kanske finns en naturlig förklaring till blodfläcken.

”Kan fru Hansson visa oss pigans rum?”

Wästfelt ser ut över gården och alla de öppna fönstren med nyfikna blickar. Ungarna står samlade utanför porten och kikar in. Ett par fruntimmer står bakom klädstrecken och glor och verkar ha lyssnat på allt som sagts. Han vänder sig om till konstapel Karlsson. ”Ni stannar här och håller undan alla nyfikna. Skriv upp namnen på folk som bor i huset och hör om de sett något ovanligt.”

Hanna Hansson går några steg uppför en av stentrapporna och håller sig i räcket samtidigt som hon öppnar och håller upp dörren för de båda poliserna.

”Det är ett av vindsrummen högst upp och så är det vindskontoret intill som är låst med hänglås.”

”Och ni har nyckeln till rummet?”

Hanna tar upp nyckeln ur kjortelfickan och håller upp framför Wästfelt.

”Ja, men det är bara till rummet. Någon nyckel till hänglåset har vi inte.”

Wästfelt vänder sig om till den unge Abrahamsson och Thilda Svensson. ”Ni båda stannar här nere.”

Kommissarien, överkonstapel Håkansson och Hanna Hansson går uppför de knirrande trapporna. En dörr öppnas på glänt, men stängs snabbt när kommissarien blir synlig.

Trappan är smal och brant och de får hålla sig i räcket och nästan dra sig uppåt för varje steg. De blir alla tre andfådda. När de kommer upp till vindsvåningen stannar Wästfelt upp på översta trappsteget och låter andningen lugna sig. Han känner att det sticker ut i armarna och obehaget ryser längs med hela hans ryggrad. Han hör hur Håkansson är honom tätt i hämlarna och han tar ett steg åt sidan för att släppa fram honom och Hanna Hansson. Han sträcker fram en hand till frun för att få nyckeln och hon lämnar ifrån sig den med en besviken min. Han låser upp dörren och gör en gest mot henne för att visa att hon ska backa undan. ”Fru Hansson stannar här ute.”

Wästfelt kliver in och hans blick sveper över rummet. Han försöker ta in varje detalj. Sängen står bäddad intill en vägg och nedanför ligger ett par tomma madrasser på hög. Wästfelt söker med blicken efter sängkläderna och de verkar ligga i oreda i en hög intill kakelugnen. Vid fönstret står ett bord med tre enkla stolar. Det verkar stämma att Cecilia Olsdotter ätit middag tillsammans med sin bror för på bordet står det kvar fat och muggar. På ena stolen ligger en stickning, med något som ser ut som en påbörjad socka och nedanför stolen står en korg med nystan med ullgarn.

Wästfelt ser återigen på bäddarna, men ser inget underligt. När han tittar närmre på högen med sängkläder på golvet invid kakelugnen, ser han ett tygbylte sticka fram därunder. Wästfelt drar efter andan när han böjer sig fram för att studera det. Han tar försiktigt i ena hörnet av ett kjorteltyg och när det sakta vecklas upp ser han blodet. Det isar i hans kropp och magen drar ihop sig. Han gör ett tecken till Håkansson att han ska dra igen dörren ut mot den nyfikna fru Hansson.

Med båda händerna drar han ut byltet på golvet och tillsammans med Håkansson börjar de veckla ut tygerna. Den ena kjorteln efter den andra visar sig vara mycket nedblodade men det finns som väl är inget spår av något barn. Wästfelt rätar på sig och ser på Håkansson.

”Det verkar som om hon fött ett barn, men frågan är var hon gjort av det.”

Wästfelt och Håkansson står tysta och begrundar de blodiga tygstyckena. Håkansson bryter tystnaden. ”En del kvinnor tappar barnen i förtid och då är det bara mest blod.”

”Håkansson har rätt i det, men fruntimren i huset tror sig ha sett att hon var havande. Då borde det vara mer än ett foster.”

”Hon kanske har tagit med sig barnet, för att göra sig av med det.”

”Inte lätt att bära omkring på ett barn utan att någon fattar misstanke. Tittade ni ner i tunnan, Håkansson?”

”Nej, inte tror väl kommissarien att hon kan ha lagt barnet där i?”

”Det skulle inte vara helt omöjligt, om barnet var litet när det föddes så kanske det hade sjunkit ner i botten på avträdeskärlet och då är det ingen som ser det”

Wästfelt ser att Håkansson bleknar vid tanken.

”Kan Håkansson gå ner och be den unge Abrahamsson att ordna en hammare, så att vi kan slå upp låset in till vindskontoret.”

De lämnar rummet och stänger dörren noga, Wästfelt behåller nyckeln och lägger den i fickan, han ser hur fru Hansson tittar men han ignorerar henne. Hon lägger armarna i kors över bröstet och ser butter ut. De står båda tysta utanför dörren till vindskontoret och väntar på överkonstapel Håkansson som strax är tillbaka med en rejäl hammare och en mejsel. Med en blick om tillstånd från kommissarien ställer han intill hänglåset. Wästfelt viftar menande med handen och Håkansson slår till kraftigt mot låset. Det krävs tre rejäla slag för att låset ska spricka upp och de kan öppna dörren. Vindskontoret är dunkelt eftersom det bara finns ett mindre takfönster, solen skickar in ett svagt hjälpande ljus. Snart har deras ögon vant sig vid det bristfälliga ljuset. Wästfelt hukar sig under bjälkarna och börjar syna av utrymmet med lådor, kläder och skor. Han känner sig fram, låter händerna söka igenom skrymslen och vrår. Här inne råder en ordning som skiljer sig från rummet intill och han söker med blicken och händerna efter något som bryter ordningen. Och där längst in på en av golvbjälkarna ligger ett klädbylte. Varsamt lyfter Wästfelt upp byltet och uppskattar vikten till en sådär tre kilo. Nu infinner sig ett starkt obehag och svetten bryter fram på hans panna. Han tar byltet med sig ut till Håkansson och fru Hansson. Han ber stilla fru Hansson att avlägsna sig och gå ner på gården. Han ger Håkansson nyckeln till lägenheten.

”Lås upp och städa undan från bordet.”

Wästfelt lägger byltet på bordet och han och Håkansson tittar noga. Det är en linnehandduk som är omknuten med ett kjorteltyg. Wästfelt lossar kjorteln samtidigt som han konstaterar att den är mycket hårt åtdragen. När han lösgjort den öppnar han handduken och lättar på ytterligare ett blodfläckigt kjorteltyg. Ansiktet som möter honom har slutna ögon och en halvöppen mun, det är blekt, nästintill vitt och nästan blåaktigt i hyn. Wästfelt och Håkansson tar varsitt steg tillbaka, nästan samtidigt.

”Håkansson, ser ni till att ordna en låda så att vi kan ta med barnet till läkaren för en besiktning och liköppning.”

Wästfelt står på översta trappsteget och längtar efter en piprök. Ännu ett dött barn, ännu en barnamörderska. Han besinnar sina tankar, han vet inte om barnet är mördat. Det är läkaren som får ge ett utlåtande.

Det är år 1880 och han förundras över att vi inte kommit längre än så här. Den nya lagen kom redan år 1846 och ändå har det inte blivit bättre. Gång på gång runt omkring i landet grips det kvinnor som dödat sina spädbarn, kanske har hans gode vän Elias rätt i att det var det dumt att ta bort dödsstraffet för detta ohyggliga brott. Han påminner sig om att ta kontakt med Elias, så han kan skriva en notis i Blekingeposten.

När Håkansson efter en stund återvänder med en trälåda lägger de vördnadsfullt barnet i lådan och täcker försiktigt över det med en handduk. När de kommer ner till gården stämmer de av med konstapel Karlsson att han har tagit namnen på alla de boende i huset. De lämnar Hanna Hansson och Thilda Svensson med en anmodan att komma på vittnesförhör när de får kallelse. Wästfelt känner de nyfikna blickarna i ryggen när de lämnar innergården och kommer ut på gatan. Wästfelt beordrar Karlsson att kontakta handlare Eklund för att höra om det stämmer att Olsdotter är på väg till Wedeby. Kort efter att de anlät till polisvaktkontoret kommer Karlsson och redogör med andan i halsen att det verkar stämma om Wedeby. Kommissarie Wästfelt ger order till Håkansson att göra iordning hästarna för att de ska bege sig efter pigan Olsdotter. Wästfelt sätter sig vid sitt bord och författar en anmodan till läkaren H. I Carlsson att inställa sig för liköppning. Han skickar meddelande med konstapel Karlsson och lutar sig tillbaka och tänder sin pipa. Det vilar något mycket sorgset över Wästfelt denna torsdag som går mot kvällning. Han reser på sig och går ut till Håkansson och hästarna för att bege sig till Wedeby.

Karlskrona cellfängelse juni år 1880

Tröttheten tycks inte vilja lämna henne, inte heller drömmarna som jagar henne på natten. Gång på gång vaknar hon med bultande hjärta och är andfådd som om hon sprungit för sitt liv. Cecilia har flera gånger varit uppe och kissat i avträdeshinken. Trots att hon fått tvätta, kamma sig och fått rena kläder och lindor, känner hon sig smutsig. Lukten från den söta bröstmjölken blandar sig med blodlukten från lindorna. Hon vill kräkas upp korngröten som hon ätit under morgonen. Hon har dragit åt lindorna hårt över bröstet, trots barnmorskans ord. Smärtan lindrar, låter henne slippa kväljningarna, som om hon blir upptagen med annat. Hennes händer har under natten farit fram och tillbaka över britsen och hon har känt igenom varje skarv och varje sängben. Tills hon fann det hon sökte och gled ner på knä och med blödande nagel lyckades peta loss en hård och spetsig sticka.

Teet har stått och dragit en stund och hon dricker långsamt, motar tillbaka kväljningarna och ställer muggen på britsen. Cecilia för stickan till den mjuka delen på insidan av armen. Hon trycker hårt tills det kommer en strimma blod och med en suck av lättnad lutar hon sig tillbaka. När nästa kväljning kommer, flyttar hon stickan till nästa ställe och trycker hårt. Med slutna ögon stänger hon ute alla ljud, utifrån och från de andra cellerna. Ingen jämmer når henne längre och hon önskar att hon kunde få stanna kvar i denna värld för evigt, fri från mardrömmar och anklagande blickar.

Cecilia rycker till när nycklarna rasslar i celldörren. Två vakter kliver in i rummet och håller fram handfängslen.

”Ni ska på förhör.”

Hon smusslar in stickan i ärmen och sträcker fram händerna. När det klickar i låset tar en av vakterna tag i handfängslet och drar upp henne stående. Innan hon hinner samla sig för att hålla tillbaka yrseln, drar han iväg med henne ut genom dörren och fram genom korridoren. Det känns som om hon ska falla när hon på ostadiga steg stapplar framåt. Cecilia försöker stanna och hämta andan, men vakten framför henne drar hårt och vakten bakom trycker batongen i ryggen på henne.

Det är ett annat rum den här gången. Ett större rum med två skrivbord och två män med skrivdon och papper. Vakterna föser fram och låter henne stå intill en stol framför det största skrivbordet.

”Kommissarie Wästfelt, den häktade Cecilia Olsdotter.”

Cecilia såg att kommissarien och den andre mannen studerade henne när hon kom in i rummet. Han nickar mot henne. ”Fröken Cecilia kan sätta sig på stolen” och så ser han på vakterna. ”Ni kan lämna rummet och vänta utanför.”

Både kommissarie Wästfelt och konstapeln vid det mindre bordet känner hon igen som de som grep henne häromdagen i Wedeby. Hon sjunker ner på stolen och låter händerna med fångslen vila i knäet.

”Jag har ett utlåtande från barnmorskan liggande här på mitt bord.” Wästfelt klappar med handen på dokumentet. ”Enligt utlåtandet finns det inget tvivel om att fröken Cecilia Olsdotter har varit havande och framfött ett barn.” Han ser på Cecilia och är tyst så länge att hon börjar undra om han förväntar sig att hon ska säga något, men hon tiger.

”Kan vi vara överens om att ni varit havande och framfött ett barn, eller ska jag vara nödd att läsa upp utlåtandet?”

Cecilia skakar på huvudet.

”Enligt regelverket ska barnmorskan ha läst upp utlåtandet för den anklagade. Cecilia Olsdotter, har ni varit havande och fött ett barn? Kan fröken Cecilia svara högt?”

Hon lyfter upp hakan och ser rakt in i Wästfelts ljusa ögon. ”Ja, kommissarien, jag har varit havande och fött ett barn, ett gossebarn.” Cecilia är förvånad över hur stark hon låter och att det nästan lyser igenom en ilska i hennes röst. Och ja, hon är arg, för vad vet dessa herrar om hur det är att vara kvinna och vara utan laga försvar. Att behöva gå från ställe till ställe och tigga om tjänster för att tjäna sitt uppehälle. Cecilia trycker in en av tumnaglarna hårt i ena handflatan. Hon vill skrika rakt ut av smärtan, men sitter snällt och tyst och väntar på vad kommissarien ska säga härnäst. Hans röst är mjukare, kanske har han hört ilskan i hennes röst.

”Vi ska återkomma till havandeskapet och barnet, först vill jag att ni uppger fullständigt namn och ålder.”

”Jag heter Cecilia Olsdotter och är född i Förkärla by.”

”Och hur gammal är hon?”

”Jag är trettiofem år.”

”Vill ni vara snäll och uppge mer bestämt vilket år och vilket datum ni är född?”

Cecilia tvekar, börjar fundera och känner sig plötsligt yr och illamående. Hon vet att hon är född vid nyår, men hur var det nu med datumet och året, hon minns inte riktigt.

”Jag är född vid nyår, tror att det var den trettioförsta december eller kanske den trettionde, men jag minns inte riktigt vilket år det var men jag tror att jag är ungefär trettiofem år.”

Wästfelt granskar henne noga och vänder sig till konstapeln vid det andra skrivbordet. ”Konstapel Håkansson efter förhöret kontaktar ni kyrkoherden i Nättraby och ber att få ut ett prästbetyg och uppgifter om var hon senast var skattskriften.”

Han vänder sig återigen till Cecilia.

”Enligt uppgifter vi fått från fru Hanna Hansson är ni inneboende hos er bror Johan Olsson på Skeppsgatan 9, stämmer det?”

Hanna Hansson, den nyfikna skatan, hon som varit så mån om att ingen skulle få veta att de inhyste försvarslösa i huset. Cecilia famlar efter något att hålla fast sig i för allt snurrar runt henne och långsamt glider hon i sidled av stolen och faller hårt ner i golvet. Hon skakar som i frossa och rädslan griper ett hårt tag om hennes hjärta och hon undrar om det är nu hon ska dö. Runt omkring henne hör hon höga rop och trampande kängor, någon drar i hennes armar och snart finner hon sig buren till cellen. De lägger henne på britsen. Hon får vatten att dricka och efter ett par klunkar glider hon in i en tung sömn.

När Cecilia vaknar är det mörkt ute och hon sätter sig upp på britsen, hon har fortfarande handfängsel på sig och hon börjar känna sig fram i skjortärmarna men inser att hennes sticka är borta. Hon är nödig, men håller igen för hon orkar inte ta sig till hinken och försöka lätta klädseln med handfängslen på. Hon glider tillbaka ner på britsen och tänker på kommissarien och hans frågor om brodern Johan och hon undrar om de har förhört honom och vad han sagt, om han förstått.

Karlskrona juni år 1880, några dagar tidigare

Cecilia har precis dukat fram brödet och fläsket när Johan kommer in genom dörren. Han sjunker ner på stolen vid bordet och hon sätter sig mittemot honom. Den tomma stolen står mellan dem och Cecilia försöker undvika Johans frågande blickar.

”Ät nu.”

”Varför är du sjuk?”

”Så kan du väl inte fråga, jag kan väl inte veta varför jag är sjuk. Det är kanske något jag ätit och blivit dåligt av.”

Cecilia tar en liten tugga av brödet och sköljer ner med kaffe. Hon tvingar tillbaka illamåendet och försöker se oberörd ut.

Johan ser på henne och hon har svårt att avgöra om hans blick är arg eller bekymrad, eller kanske faktiskt båda delarna. Hon har legat hela morgonen och vilat, tröttheten och smärtan i magen har övermannat henne.

”Det får inte bli som förra gången, då du var sjuk så länge. Nu har vi inte fru Larsson som hjälper och skyddar oss.”

Hon vet att Johan har rätt och skänker en tacksam tanke till gamla fru Larsson som gick till fattigvården och ansökte om att Cecilia skulle få vårdas på lasarettet när hon och Karl nyss kommit till stan och bett att få bo hos Johan. Cecilia hade legat sjuk i flera veckor och fru Larsson hade ordnat så att hon slapp fattigvårdens sjukstuga och fick vara på lasarettet istället, kanske hade det räddat hennes liv. Fastän febern jagat henne kunde hon ibland längta tillbaka till lasarettets vita väl manglade lakan och den stärkande maten. Fru Larsson hade skött om Karl de där veckorna och Cecilia hade i tacksamhet skött fru Larsson hennes sista tid i livet. Cecilia avbryts i sina tankar när Johan nickar mot den tomma stolen.

”Varför lämnade du Karl i Nättraby?”

Cecilia reser på sig och hämtar sin stickning, när hon sätter sig ner igen, krampar det i magen och hon biter ihop käkarna hårt för att inte med en min röja att hon har ont.

”Det har jag ju sagt redan, att jag ska ordna något boende för oss båda i Nättraby.”

Hon koncentrerar sig på stickningen fast hon känner att Johan söker hennes blick. Hans röst är hård och anklagande.

”Det är svårare att hitta arbete där än här, det vet du.”

Cecilia tiger, vill inte prata om sina beslut och absolut inte erkänna att det inte blev som hon tänkt. Johan håller i fläskbiten och tar en rejäl tugga. Trots att han är några år äldre än Cecilia så har han fått behålla nästan alla sina tänder.

Johan har haft det bättre än hon har, han som haft arbete även under de svåraste åren när svälten jagade iväg både män och kvinnor till Amerika. Han drar brödet för att skrapa av fett från fatet, samtidigt som han frågar ut henne.

”Har du fått vara ifred idag? Jag gjorde som du sa, la undan nyckeln.”

”Ha, som om det skulle hjälpa mot Hanna Hansson, det nyfikna fruntimret använde sin egen nyckel och var här uppe och frågade ut mig.”

Johan ser orolig ut ”Cecilia, du är väl försiktig, vi får inte bli utkörda. Du vet hur svårt det är att hitta rum här i stan. Jag som har arbete på kronovarvet kan kanske finna något, men att dessutom hitta någon som inhyser dig som inte är skattskriften, det går knappt.”

Cecilia ser på brodern och lägger sig extra vinn om att vara snäll i tonen. Hon vet att han alltid varit svag för sin lillasyster, på ett helt annat sätt än vad Cecilias äldre syster är. Hon måste vara rädd om Johan, det är den ende hon har förutom Karl förstås, men han är fortfarande för liten att kunna vara till hjälp för försörjningen.

”Du behöver inte vara orolig Johan, jag har inte sagt eller gjort något dumt. Du vet att jag gör mitt bästa för att hjälpa till med att sörja för oss och Karl.”

Det är inte riktigt sant, visst lyckas hon sälja en del sockar som hon stickar och hon tar faktiskt ett och annat påhugg, men alla mynten går inte ner i den gemensamma plåtburken. En del har hon smusslat undan för att kunna ordna med boendet i Nättraby, för henne och Karl. Och för den som inte blev. Hennes blick söker sig till springan vid kakelugnen och trots eftervärkarna så finns det en lättnad inom henne. När Johan gått till arbetet ska hon ordna undan allting, varje spår så att han inte kan ana vad som hänt. Sedan ska hon lägga det här bakom sig. Först då kommer hon och Karl att kunna börja ett nytt liv i Nättraby.

Det knackar på dörren och Johan reser på sig och går för att öppna. Handlaren Eklund kliver in, han tar av sig kepsen och bugar mot Cecilia.

”Jag tänkte höra med Johan om fröken Cecilia kan hjälpa en av mina gossar att leda en ko till Wedeby?”

Johan tittar inte ens på Cecilia. ”Det ska nog kunna gå för sig. När har handlarn tänkt att hon ska hjälpa till?”

”Min gosse står nere på gatan och väntar, kon är lugn, men han är väl liten att ansvara för att gå hela vägen alldeles själv.”

Cecilia känner smärtan i magen och undrar inom sig hur hon ska kunna leda en ko när inte efterbödden gett med sig ännu, men hon vet att hon inte kan säga nej utan att Johan kommer att bli misstänksam.

De avtalar om en slant och hon reser sig för att följa Eklund ner till gossen, när de passerar vindskontoret ser hon på hänglåset och känner hur nyckeln bränner i hennes ficka. När hon kommer hem och är starkare ska hon städa undan. Gossen står snällt och håller i kon nere på gatan utanför huset. De lämnar de stensatta gatorna och börjar gå norrut på vägen upp mot Wedeby och Augerums socken. Cecilias mage krampar och hon har så ont att hon knappt kan gå. Det känns som om hon stapplar fram och håller sig i kons grimma. Ibland stannar hon upp och lutar sig mot den rödbruna kon som inte verkar ha något emot att stanna. Den sliter åt sig en grästuva i kanten och står och tuggar snällt. Cecilia smeker kon över ryggen och vilar kinden mot den lena pälsen. Det är varmt i luften, så varmt att hon undrar om åskan ska braka loss över dem på hemvägen. Gossen ser orolig ut och Cecilia ser på honom och tänker att han inte är mycket äldre än hennes Karl.

”Du ska inte vara orolig, jag har bara lite ont i fötterna förstår du, det är kängorna som klämmer.”

De fortsätter sakta framåt och när de kommer till Sunna backe hinner en vägförare i vagn upp dem. Cecilia vinkar till honom och frågar vänligt om hon kan få skjuts till Wedeby och han svarar att hon kan få åka med till korset där vägen till Bubbetorp tar vid. Cecilia klänger sig fast bak på vagnen. Hon vänder sig inte om och ser på gossen utan låter sig istället gungande vaggas med i rytmen och försöker tänka bort smärtan från magen som gång på gång drar ihop sig. Hon måste få ut efterbördens innan hon tappar förståndet av smärta och blir sjuk på riktigt. Cecilia vet att febern kan drabba om inte efterbördens kommer ut i tid.

Hon tackar för skjutsen och lägger sig i gräset och väntar på gossen med kon, hon undrar om gossen kommer berätta för far sin att hon lämnat honom att leda kon själv. Solen bränner i hennes ansikte och hon svettas. När gossen kommer går de den sista biten tillsammans till Wedeby och lämnar kon som avtalat. Cecilia söker upp ett avträde i byn och sätter sig. Hon lättar på förklädet och börjar massera magen. Hon försöker möta värkarna som är allt tätare och allt smärtsammare. Hon håller sig hårt i kanten på dasset och drar in luft och tar i för allt vad hon är värd när nästa värk kommer. Lättnaden är stor när hon ser den stora mörka moderkakan glida ner i kärlet. Hon sitter flämtande kvar och blodet rinner ur henne. När smärtorna lagt sig tar hon av tidningspappret och torkar av sig. Hon tar en näve halm och lägger på efterbördens, så den inte ska synas i tunnan. Cecilia tar sig ut och söker upp brunnen utanför. Hennes ben darrar och det molar i skötet. Män och kvinnor passera på vägen utanför, men ingen verkar bry sig om henne och hon drar upp en spann med vatten. Cecilia sköljer händerna och det svala vattnet svalkar hennes hettande ansikte. Smärtan minskar och hon känner sig lättare om hjärtat, men är fortfarande svag i benen.

Hon rätar på sig och lyfter blicken och spanar efter gossen som står en bit bort och väntar på henne. När hon kommer tillbaka till Karlskrona ska hon ordna upp allting och återvända till Nättraby, till Karl. Hon går till gossen och de börjar i tystnad gå landsvägen ner mot Karlskrona och Cecilia är tacksam att hon har lättare att gå. Det börjar bli kväll och den hotande åskan verkar ha dragit förbi och luften känns lättare att andas. När hon ser att de närmar sig Vita krog, gården vid grindvaktarbostaden, tänker hon att de kan försöka tigga till sig en bit bröd. Kanske kan gamle arrendator Carlsson vara barmhärtig och ge henne och gossen något. Hon hoppas att han inte kommer att skvallra för handlarn att hon fått hans gosse att gå och tigga på gårdarna. De stannar till utanför villan och Cecilia manar på gossen att gå runt på baksidan för att tigga till sig något ätbart. Cecilia sätter sig vid muren utanför och vilar benen, hon hör på långt håll tågvisslan och ser röken från ångloket en bit bort och hon ropar. ”Akta sig för tåget, lova att inte gå nära.”

Pojken har redan rasslat iväg runt hörnet och hör säkert inte ett ord av hennes varning. En häst med ryttare kommer dammande fram på landsvägen från Karlskrona och när den närmar sig reser hon på sig för att se vem som har så brått. Hon ser att det är en av stadens poliser. Kommissarien glider ner från hästen och Cecilia tar ett steg bakåt när han kommer mot henne.

”Se så, kan fröken stanna och uppge sitt namn och var hon är skattskriften?”

Hon tiger, kommer sig inte för att säga något. Gossen kommer springande runt hörnet med en glad min och en bit bröd i ena handen. Hans leende slocknar när han ser kommissarien och han blir stående alldeles stilla bredvid Cecilia som drar honom intill sig.

”Får en mor inte gå fredad på väg hem från det slitsamma arbetet som piga?”

Kommissarien pekar på gossen. ”Vad heter ni pojk och var kommer ni ifrån?”

Cecilia som knappt hört pojken tala på hela eftermiddagen hör hur han snabbt svarar med darrande röst. ”Jag heter Henning och min pappa heter Karl Eklund och är handlare. Jag har lovat far att lämna en ko i Wedeby.”

”Och är det här er mor?” Kommissarien pekar med batongen på Cecilia och gossen skakar skrämt på huvudet och försöker dra sig undan Cecilias grep om axlarna. Kommissarien ser mycket nöjd ut med svaret och vänder sig åter till Cecilia.

”Och då frågar jag ännu en gång, hur var namnet och var är hon skattskriften?”

”Fröken Maria Svensson från Westerudden.”

Kommissarien tar ett hårt tag om Cecilias överarm, ett grepp som talar om att han inte kommer att släppa taget och hon ser hur ytterligare en polis anländer med en liten öppen vagn efter hästen. Den stannar till intill kommissarien och en konstapel hoppar lätt ner och tar ett hårt tag i hennes andra arm och tar fram ett par handfångslen.

Kommissarien säger med myndig stämma.

”Cecilia Olsdotter, ni är anklagad för barnamord och kommer att föras till polisvaktkontoret i Karlskrona för förhör och åtal.”

Cecilia inser att det inte är någon idé att ens försöka göra motstånd eller försöka prata sig ur situationen. De för henne till vagnen och konstapeln sätter sig tillrätta. Kommissarien står intill och ser till att hon går upp och sätter sig bak på vagnen. De fäster henne med ytterligare ett handfängsel i kuskbocken. Hon lutar huvudet framåt för att sjalen ska dölja ansiktet för de som går förbi. Kommissarien och konstapeln pratar med handlarens Henning och när hon försiktigt rätar på huvudet ser hon hur Wästfelt lyfter upp gossen på kuskbocken. Det är då för väl att de inte lämnar honom i sticket tänker Cecilia och lutar sig tillbaka mot vagnsryggen och sluter ögonen och tänker på Karl.

Kalmar december år 1945

Gun sitter på golvet nedanför soffan och leker med sina klippdockor. Det otäcka i kroppen har gått över nu och hon är nästan glad igen, men bara nästan. På golvet står fatet med fem karameller, polkagrisar, men inte vanliga rödvita polkagrisar, utan blåvita. På påsen som mamma lagt i skafferiet vet hon att det står Kalmar Karamellfabrik AB, för hon har lärt sig hur det ser ut fast hon inte kan läsa. Mamma brukar alltid säga Karamellan om fabriken som de brukar gå förbi och som det luktar så sött och gott från. Gun hör att det slår i ytterdörren när pappa kommer hem och hon tar fatet och reser sig för att gå och visa honom sin skatt, men stannar upp i dörren in mot hallen när hon hör mammas arga röst.

”Hon har varit här igen, vi kan inte ha det så här, hon skrämmer flickan.”

”Du släppte väl inte in henne?”

”Nej, det törs jag inte. Tänker om hon gör något med mig eller flickan.”

”Jag ska tala med Nils och Gustaf, vi måste ordna så att hon inte går hemifrån.”

”Ni måste ordna något, jag vågar inte låta Gun vara ute på gården själv längre, tänk om hon kommer och tar henne.”

”Såja, Hetty, nu ska du inte överdriva. Det är klart att hon inte tar flickan.”

Gun ser att mamma har den där arga munnen som är som ett streck. Pappa står i hallen, fortfarande klädd i rock och skor. Han står där och Gun tycker att han mest ser ledsen ut.

”Det är bäst att jag tar cykeln bort till hemmet och ser efter så hon kommit hem ordentligt. Jag ska tala med personalen.”

”Det är nog säkrast att du gör, för vad ska jag och Gun ta oss till när du går till sjöss igen?”

”Det kanske jag inte behöver, jag har talat med Nils.”

”Menar du det?”

Mammas röst låter snällare och Gun vågar sig ut i hallen och håller upp fatet med karamellerna.

”Pappa, titta vad jag har fått, polkagrisar. Se de är inte de vanliga, de är ovanliga, alldeles blå och vita, istället för röda och vita.”

”Oj, vilka fina karameller du har fått.”

Pappa ler och stryker Gun över håret och sen ser han på mamma innan han sätter på sig hatten och går ut genom dörren.

Han vaknar till av något ljud, kan det ha varit dörren som slog igen eller var det något ljud utifrån. Han vet inte, känner inte igen ljuden i det som är hans nya hem, livets sista hem.

Han är i dödens väntrum. Han ler åt sig själv, åt de dramatiska tankarna, men vet att tiden är knapp. Han ser sig om i rummet, det strålar av ett behagligt ljus från adventsljusstaken i fönstret. Edit har varit här och pyntat åt dem. Hon kommer ibland och han är tacksam att pojkarna har ordnat det för honom och Anna. I och för sig på andra sidan stan, långt från Kattrumpan där de bott i alla år. På Falkenberg, ett hem för de äldre. Rummet är nästan lika stort som det de hade där hemma, men en bit bort i huset finns vattenklosett och badkar. Han hade knappt trott sina ögon när han förstod att de skulle få bo så fint och det inte drar kallt från golven eller fönstren.

Han undrar var Anna är, om det ändå var dörren han hört slå igen. Hon går iväg ibland och han tänker att det har blivit värre med galenskapen. Dagarna i ända sitter hon och klagar. Han reser sig ur sängen, hostan har blivit bättre sedan de flyttade, kanske beror det på den renare luften i rummet. Han går fram till fönstret och öppnar det på glänt för att släppa in lukten från det bräckta vattnet i Kalmarsund. Det är den havsluft han känner bäst, det var där han avslutade sitt korta sjömansliv. Han hade gått på båtarna mellan Ronneby, Karlskrona, Kalmar och Oskarshamn. Mer än så var det inte. Han drar in luften i lungorna och hostar djupt och länge tills slemmet i halsen ger med sig och han kan spotta ut. När han börjar frysa drar han igen fönstret och kryper ner i sängen igen. Vid gaveln på väggen hänger fotot på Anna, det hon tagit i Stockholm en gång, några år innan de träffades. Hon var vacker, Anna Karolina Karlsson, hon som en gång städslat sig hos honom som hans hushållerska och som fött honom fem pojkar och en dotter. Visst hade hon väl ändå varit en god mor till deras barn, men vad vet han om hur en god mor ska vara, han som vuxit upp hos fattighjonen på Fredriksdal. Mor hade de första åren lämnat honom till olika kvinnor i bygden när hon skulle arbeta, men hon brukade alltid komma tillbaka, ibland varje kväll och ibland efter några dagar. Av kvinnfolket mindes han inte mycket. Det han minns är den sista gången hon lämnade honom, då när hon lämnat honom på Fredriksdal. Han torkar en tår ur ögonvrån och funderar på om det är en riktig tår eller om det bara är ögonen som brukar rinna ibland. Han sluter ögonen och ser mor framför sig och minns att han höll hårt i hennes hand.

”Mor, vart ska vi?”

De hade tagit färjebåten över till Nättraby, så som de gjort någon gång tidigare när de besökt mors bekanta, men de gick inte samma väg och han blev orolig. De hade stannat utanför det hus som han snart skulle förstå var byns fattighus. Innanför grinden satte sig mor ner på huk och strök honom över kinden.

”Jag måste lämna dig ett tag här, bara fram till midsommar, sen kommer jag tillbaka och hämtar dig. Då kan vi gå på dans med morbror Johan, det blir väl bra?”

Han hade gråtit trots att hon hade lämnat bort honom många gånger förut, men det var annorlunda den här gången. Han blev lämnad på skammens ställe, fattighuset. Det var något konstigt med mor, något som hon teg om. Han var skräckslagen för att hon kanske var sjuk och att hon skulle dö. Han såg att både de gamla och några av pojkarna tittade nyfiket på honom. Han skämdes, och såg sig omkring och strök bort tårarna från kinderna.

”Snälla mor, ta mig med, jag lovar att inte vara i vägen. Mor vet att jag inte brukar vara till besvär.”

Mor lyfte hans haka och såg honom rakt i ögonen.

”Karl Alfred, du måste vara stor och duktig nu. Jag kommer tillbaka till midsommar och hämtar dig. Jag lovar.”

Så tog hon upp en näsduk och snöt om hans näsa alldeles för hårt och skrattade lite åt honom när han protesterade. Hon reste sig upp och gick till föreståndaren och pratade innan hon vinkande gick sin iväg. Han stod kvar utanför huset vid grinden tills dess han inte såg henne längre. De första nätterna var han rädd för allt det nya och han drömde mardrömmar där han såg sin mor ligga vit och kall på likvaka. Nu ligger han här och funderar på om han förstorar historien och om det verkligen var så att han kände på sig att hon inte skulle komma tillbaka.

Han hör hur dörren öppnas och ser hur Anna kommer in. Hon går in i rummet rakt förbi honom som om han inte fanns och så sätter hon sig vid det lilla bordet de haft med sig. Där sitter hon och stirrar ut genom fönstret utan att säga någonting. Han undrar om hon ens vet att han finns i rummet och sluter ögonen och försöker andas så tyst han kan för att inte störa hennes ovanliga fridfullhet. Det retar i halsen och han trycker undan känslan, flera gånger, tills det inte går längre och hostattacken skrällande skrämmer hela rummet. Han rycker upp sig ur sängen och spottar i hinken och stryker sig över munnen med baksidan av halsen.

”Hon släppte inte ens in mig.”

Hennes röst är ovanligt lugn och han vågar knappt viska fram frågan i rädsla för att störa hennes lugn. ”Vem, vem var det som inte släppte in dig?”

”Hetty, Alfs fru Hetty, hon släppte inte in mig.”

Det går runt i hans huvud, hade hon varit ända bortåt Smålandsgatan och ränt omkring. Han lägger sig tillrätta i sängen igen och sluter ögonen, kanske är hon tyst om han bara låtsas sova en stund.

Knackningen är lätt och han slår upp ögonen när dörren öppnas och han ser att det är sonen som kommer på besök. Alf står innanför dörren och stryker skorna fram och tillbaka på dörmattan innan han går in i rummet. Men skorna behåller han på.

”Godafton mor, godafton far.”

Alf lägger hatten på bordet och sätter sig på stolen mittemot Anna. Han vågar knappt andas i väntan på vad som ska komma nu. Ska hon sätta igång och gapa på Alf eller ska det där lugnet hålla i sig en stund. Han ser hur Alf sitter och stoppar en pipa om och om igen, men han verkar inte vilja tända den.

”Jag hörde att du varit förbi hemma hos Hetty och Gun.”

Anna sitter där och tiger när det knackar på dörren och de hjälpsamma systrarna kommer in med en bricka. Han ser hur Alf nickar som tack när de dukar fram kopporna och kaffepannan.

”Ska far komma och sätta sig och ta en kopp kaffe han också, jag har med en vetelängd.”

Alf har alltid varit den omtänksamme av pojkarna, den som medlat när de andra slogs när de var små. Det är som om det där sitter i honom fortfarande att han ska ta hand om alla, till och med sin far och mor. Förra vintern fyllde han trettio år och han är gift sedan många år. Nu är det bara två av pojkarna som inte skaffat familj ännu. Han masar sig upp ur sängen, det går lättare nu, den här sängen är högre än den han hade på förra stället. Han funderar på om någon ny familj har flyttat in där eller om det blir att de river den gamla kåken. Alf drar ut en stol och han sätter sig och sin vana trogen håller han det varma kaffet på fatet och dricker långsamt.

”Nils har frågat på bygget om jag också kan få gå i lära till rörmokare.”

Han ser på pojken och hör själv hur lättad han låter när han svarar honom. ”Menar du det? Att du inte skulle behöva gå ut på sjön igen?”

”Jo, jag skulle gärna få vara hemma nu när vi har Gun. Jag är trött på att fara från familjen.”

”Och Rune som redan börjat som lärling och så Gustav som blivit målare. Nu slår ni er till ro alla, då blir det bara Harry kvar på sjön.”

Han känner sig ivrig, lättad på något vis. Han börjar hosta igen, den där förbannade hostan som aldrig ger upp. Han tänker att han lurat sina pojkar när han pratat om sitt liv som sjöman och i bröstet sitter en djup ånger för alla de historier han berättat när de var yngre. Ibland undrade han själv vad som var sant och vad som bara flugit ur honom.

”Harry är på Johan Jeansson, den är över sjuttiofem meter lång och elva meter bred. Vet du Alf att den byggdes år nittonhundratrettio, så det är en ny fin båt. Harry berättade när han var hemma här sist.”

Alf sitter tyst och Anna hon blöter brödet i kaffet och det som faller i koppen drar hon upp med skeden. Hon verkar ovanligt beskedlig idag. Han vänder sig till Alf igen.

”Har du hört något från Harry, när kommer han iland igen?”

”Nej, men han kommer nog hem ett par dagar vid jul ska du se.”

Anna sväljer så högt att det hörs och när hon öppnar munnen och börjar prata spottar hon blöta smulor över bordet. ”Jag tänker inte gå och skura trappan har jag sagt, det vet han.”

Hon slår med näven i luften och både Alf och han själv rycker till. De reser sig samtidigt upp och han tar stöd med handen mot Alfs arm.

”Alf, kan du ge mig kappen och följa mig ut till toaletten är du snäll?”

De går sakta fram i korridoren och en av systrarna kommer förbi och frågar om de ska hjälpa till, men Alf tackar nej. Han känner plötsligt att han vill lätta sitt hjärta och försöker säga det han burit på så länge, men det är som om orden fastnar i halsen och istället säger han. ”Det har blivit värre med Anna.”

”Jag har förstått det. Hon var hemma idag och knackade på, hon skrämmer både Hetty och Gun. Jag har pratat med personalen, de ska hålla ett vakande öga på henne.”

”Nils och Gustaf har inte varit här än på besök, tror du att de kommer och hälsar på till jul?”

Alf ser ut som om han stirrar långt bort i fjärran och svaret är klint.

”Du ska se att de kommer.”

Sonen lämnar honom utanför toalettdörren och själv står han kvar där och ser hur Alf går med fasta och säkra steg bort i korridoren och ut genom dörrarna. Det har kommit till den tiden nu att han vid varje farväl undrar om det är sista gången de har sett sin far.

Karlskrona juni år 1880

Johan hör visslan ljuda när dagpasset är slut och kvällens arbetare redan är på ingång. Han böjer sig framåt och snyter ur näsan och ser det svarta snoret rinna om näven. Johan är på väg att gno av sig mot byxbenet men ändrar sig och tar upp näsduken och torkar av sig om handen och om näsan. Inte ska han smutsa ner kläderna i onödan och vara till besvär för Cecilia som sköter om hans tvätt. Han passerar grinden och hejar på de som är på väg in. Luften är kvällsljummen och han går ner mot hamnen och kallbadet. Vattnet svalkar och han sköljer sig i omgångar för att bli av med dammet från varvet. Det är juni och snart midsommar och höskörd. Den här årstiden saknar han livet hemma på gården i Förkärla.

Han doppar huvudet och gnuggar igenom håret. Mor och far var alltid noga med att de skulle hålla sig rena och hålla borta ohyran, även om det är en kamp som är svår att vinna. Han tar ett par simtag, men aktar sig för att komma ut på djupt vatten. Han har inget för sin längtan till Förkärla, mor och far är döda sedan flera år och han tvingades att lämna hemmet redan som tolvåring. Farbror Jöns hade alltid varit snål mot far eller mor och verkligen inte brytt sig ett dugg om Cecilia och hennes Karl. Efter fars död var de bortkörda allihop.

Johan går upp från badet och skakar vattnet ur håret. Jöns var en hård och känslolös man, men många av de bönder Johan har arbetat åt hade inte varit så mycket bättre. Doften av nyslaget hö har letat sig in i minnet och bäst är väl det att slippa tänka på kalla djurstallar och snåla bönder som knappt gav mat för dagen. Nej, bättre är att jobba på varvet som ger lön och där man slipper bli slagen. Han står och låter luften torka honom en stund innan han klär på sig. I väskan ligger den sista rena skjortan och han hoppas att Cecilia är på benen snart, så att hans kläder blir tvättade. En bit bort står några yngre fruntimmer och slänger långa blickar mot honom. Nyfikna på hans bara överkropp och blöta underkläder som inte döljer det de borde. Han spottar på backen, inte bryr han sig om kvinnor. Han har aldrig varit intresserad. Aldrig förstått varför de andra sprungit benen av sig efter fruntimmer. Johan drar skjortan över huvudet och går upp mot Skeppsgatan, han passerar ölkaféerna som redan fyllts skrålande manfolk som gör av med sin löning. Visst drar det i öltarmen och knorrar i magen, men han har hållit igen ett tag nu för han vill överraska Cecilia och Karl. Oron har molat inom honom hela eftermiddagen om varför hon är sjuk och varför hon lämnat Karl på Fredriksdal. Fattighuset, han förstår inte, hade han inte sörjt för dem alla kanske. Och visst hade hon tagit på sig ett och annat påhugg med städning på både bryggeriet och mejeriet. Nog hade de klarat sig och snart ska pojken börja skolan, inte kan hon väl mena att han ska bo på Fredriksdal. Nej, han måste prata förstånd med henne och få henne att förstå att så fort hon blir frisk får de hämta Karl.

Johan har sparat till biljetter, kanske kan han locka med att de ska gå på cirkus? Han hade tänkt säga något häromdagen, men då hade hon kommit tillbaka från Nättraby och sagt att hon lämnat Karl. Förbannade fruntimmer, bara hon inte ställt till det för sig.

Porten till Skeppsgatan står öppen och han går in på gården. Bakom lakanen som hänger på tork kikar ett par smutsiga små ansikten fram och försvinner lika snabbt igen. Ett fönster slår igen ovanför huvudet på honom och rutan skallrar oroväckande. Johan drar upp dörren in till trapphuset och tar trapporna i två steg åt gången. Han hör hur dörrar öppnas och stängs bakom honom. När han kommer upp till vindskontoret stannar han upp och stirrar på det uppbrutna låset. Han öppnar dörren in till det lilla kyffet och kisar med ögonen i skummet, men allting ser ut precis som det brukar. Inte har väl Cecilia brutit sönder låset, han förstår inte. Johan tar i dörrhandtagen in till deras. Det är låst, hon är alltså inte hemma. Han känner med fingrarna i kanten vid ett av de små fönstren, det nya gömställe som de kommit överens om. Där ligger nyckeln och han låser upp.

Det är tyst och stilla. Han står i dörröppning och ser in i rummet och funderar på vart hon kan ha blivit av. Hade hon blivit sämre och behövt söka upp sjukstugan vid fattighuset eller är hon bara ute ett ärende? Hon brukar veta att ha maten klar vid den här tiden. De hade sina rutiner med kvällsgröt, svagdricka och kaffeskvätt. Johan ser att Cecilias stickning ligger på golvet bredvid faten och muggarna från middagen. Cecilia skulle aldrig låta stickningen ligga på golvet. Bordet är tomt, madrassen på golvet är tom och han funderar på hur det såg ut när han var hemma förut. Han sätter sig på sängen, en hand kramar hårt om hans mage. Hon skulle bara gå med kon till Wedeby, hon borde varit hemma nu. Hade Cecilia blivit allvarligt sjuk igen, måtte hon bara fått hjälp. Johan ser på högen med sängkläder som ligger intill kakelugnen och han reser på sig och går fram och kikar. Fattas det inte en del linne? Det är något som inte stämmer. Med bestämda steg går han ner till portvaktens bostad och knackar på ett par gånger. Dörrarna öppnas på glänt hos ett par av grannarna och ilskan kryper längs med armarna på honom. Förbannade nyfikna människor. Han knackar ett par gånger till, något hårdare nu. Han hör att de är hemma och han tar ett steg bakåt när dörren öppnas av fru Hansson.

”Har du sett till min syster Cecilia, hon skulle gå med en ko till Wedeby, men hon borde varit hemma vid det här laget?”

”Nej, inte har jag sett till Cecilia, inte.”

Johan är inte nöjd med svaret, han vet minsann hur nyfiken portvaktsfrun är och att hon håller reda på alla i huset.

”Cecilia sa att ni varit inne hos henne. Hon var dålig i morse, jag tänkte om ni kanske hört något om hon blivit sämre?”

Fru Hanssons make har kommit och ställt sig bakom henne och frun ser på något bakom Johan som vänder sig om. Han står plötsligt öga mot öga med fru Svensson som står med dörren öppen och glor på honom. Han vänder sig om till fru Hansson.

”Har det hänt Cecilia något? Är hon sjuk? Svara mig.” Han hör själv att han är upprörd och att rösten nästan skär sig.

”Ja, sjuk, det kan man ju kalla det. Inte för att jag ska gå med något skvaller, men han ska veta att kommissarien själv har varit här och undersökt hur det är fatt.”

”Kommissarien, vad menar frun? Varför skulle kommissarien vara intresserad av Cecilia?”

”Jaså Olsson har inte anat hur det varit fatt med systemen sin? Idag om morgonen upptäcktes en blodfläck på avträdesgolvet och när kommissarien och hans konstaplar var här verkar de ha funnit något på vindskontoret.”

Det rasar inom Johan mot det här uppblåsta fruntimmeret som tror att hon är finare än vad hon är. Alltid har de fått tvinga sig att hålla sig väl med henne och försöka hålla sig undan hennes nyfikna blickar. Han famlar efter styrka och samlar sig och frågar med lugn stämma. ”Funnt något, vad menar ni? Kläm fram vad det är ni står och håller inne med.”

Nu kliver portvakten fram.

”Kommissarien och hans konstaplar verkar ha funnit ett spädbarn på vindskontoret. Din syster är en barnamörderska.”

Det snurrar och svartnar för ögonen på Johan. Förbannade fruntimmer, vad hade hon ställt till med och var är hon nu, han rusar ut genom porten och ut på gården som för att fly från alla vidöppna fönster. Han stirrar uppåt och inser att han inte kommer undan. Johan fortsätter ut på gatan med bestämda steg och riktning mot polisvaktkontoret.

Förkärla maj år 1861

Cecilia gör som hon alltid gör på lördagar, lägger på finduken och dukar fram maten till henne, far och mor. Farmor är inne hos Jöns i storstugan. Cecilia nynnade på en av psalmerna som säkert kommer sjungas imorgon i kyrkan och hon känner den varma luften som strömmar in från dörröppningen. Solen har strålat hela dagen och sommaren är på väg. Hon ställer sig vid dörren och låter solen smeka kinderna som redan fått färg när hon varit på Vambåsa och hjälpt till med mjölkningen och andra pigsyslor. Cecilia längtar till söndagens predikan, men magen är ändå orolig, tänk om hon inte kan svara på alla frågor som prästen, Olof Johannes, kommer ställa. Hon har tränat, läst och övat in, läsningen går bra, men att skriva är svårt. Det har alltid varit svårt, trots att skolläraren hjälpt henne.

Mor och far kommer gående på byvägen. Cecilia blir alldeles varm i magen när hon ser dem och hon undrar vad det är som mor bär på. Mor ler när hon närmar sig och far skrattar till när han ser Cecilias förväntansfulla min.

”Men står du här ute på trappan och väntar på oss. Vad kan det vara som gör henne så ivrig?” Han blinkar och ler. Mor räcker fram paketet som är omslaget med brunt papper och ett snöre runt om.

”Mor, far, vad är det ni har kostat på mig.” Hon tar emot och bär nästan vördnadsfullt paketet och lägger det försiktigt på kanten på bordet.

”Får jag öppna det nu?”

Far nickar och mor sätter sig på stolen intill Cecilia. Mor lägger sin hand över Cecilias och hon ser hur vita mors fingrar är efter den kalla vinterns byk nere vid sjön. Det är som om mor aldrig blir riktigt varm längre, som om hon fryser inifrån.

”Du är en god dotter, Cecilia som tar väl hand om din mor och far. Och vi vet hur du längtat till att få ta nattvarden och en fin gåva som du har nytta av ska du väl ändå ha.”

Cecilias ögon blir fuktiga och hon börjar försiktigt lösa upp knuten och veckla upp pappret. Allt ska hon spara, för det kan vara bra att ha. Hon viker upp locket och drar efter andan. Det är svårt att bärga sig och hon sliter upp båda kängorna ur kartongen och hoppar runt av glädje.

”Nya kängor, verkligen nya kängor. Hur har mor och far haft råd? Å tack snälla, tack snälla!”

Cecilia niger för far, lyfter kjolen en liten aning och gör ytterligare en nigning och så en bugning efter det. Både mor och far skrattar hjärtligt åt hennes krumbukter. Cecilia snörar på sig de nya fina kängorna och tänker att de andra flickorna i byn minsann kommer att titta avundsjukt efter henne.

Nya kängor, hon kan knappt tro att det är sant. Svarta, blanka, putsade och noga sydda av den gamle skomakaren och hans pojkar. Skomakarpojkarna som var så elaka det första året i skolan, men hon hade bitit ihop och allting förändrades efter den första sommarens skollov. Det var som om pojkarna vuxit till sig och glömt att de skulle reta henne. Cecilia rodnar när hon tänker på en av de äldre pojkarna som alltid hållit sig i närheten av henne och då och då sökt hennes hand. Hon sträcker på sig vid tanken och vet att det har han minsann inte mycket för.

De sätter sig vid matbordet och börjar ta för sig av brödet, potatisen och det torkade köttet. Vårblommorna pryder sin plats intill fönstret och Cecilia betraktar mor och far. De börjar bli gamla. Far ser allt mer trött ut och han har svårt att gå efter alla dessa år med att gräva diken och plöja åkrar. Hon önskar att han kunde få lättare arbetsuppgifter, men vet att det är svårt och att hon ska vara försiktig med att lägga sig i. Far är snäll, men ibland kan han bli arg, särskilt om hon, som han säger, daltar med honom. Cecilia hoppas att han blir piggare nu när vårsolen värmer.

Det knackar i karmen och äldstepigan Karolina från Lillatorpet kikar in genom dörren. Hon väntar inte på något svar, utan kliver bara rakt in i köket, precis som hon alltid brukar göra. Cecilia kan inte låta bli att med blicken försöka markera att Karolina drar in smuts på golvet med sina grova kängor. Äldstepigan låtsas inte om Cecilias blickar. Karolina verkar alltid ha funnits i byn. Hon var med när Cecilia föddes och är den som vet allt om alla och aldrig missar ett tillfälle att få höra eller sprida skvaller på kyrkbacken. Karolina spanner ögonen i Cecilia och hon är barsk i tonen.

”Jaså, det är till att äta vid finduk så här på lördagen. Ja, Cecilia ska då alltid vara märkvärdig, är det kanske nattvarden som firas i förväg kanske? Ja, än ska hon inte fira. Prästens frågor ska klaras av först.”

Cecilia ser hur förargad mor blir. Alltid ska Karolina lägga sig i och ha synpunkter, trots att hon vet att Cecilia alltid lägger på finduken om lördagskvällen och låter den ligga under söndagen. Karolina sätter sig på en av stolarna och lägger armarna på bordet och lutar sig fram som om hon ska börja skvallra om något.

”Jo, nog för att Cecilia har gått i den där folkskolan, men inte vet jag vad det ska vara bra för. Inte blir det väl en bättre nattvard för det, det måste ändå prästen lära ut. Bättre att barna är hemma och hjälper mor och far, än springer till skolhuset var dag.”

Mor tar av brödet och lägger på lite tunt med ister. Hon bjuder Karolina som aldrig skulle få för sig att tacka nej till något som bjuds. Far har ätit färdigt och lutar sig tillbaka mot ryggstödet. Han viker inte undan med blicken när han säger vad han tycker.

”Det är bra att barna få gå i skolan och lära sig att läsa och räkna. Kanske de kan få slippa det här eländiga slitet som vi har fått som kall av vår herre.”

Karolina fnyser onödigt högt.

”Du vet vad jag sagt, varför ska barna gå till en halt och lytt skollärare, när de kan vara sin mor och far till hjälp. Mina barn har minsann kunnat få till livs att lära sig att läsa därhemma och med hjälp av prästen.”

Far är hårdare i orden när han svarar emot igen.

”Skolläraren är en lärd man, som farit till Lund och studerat. Lära barn att läsa och räkna kan han väl även om han är halt.”

Nu vänder sig Karolina till mor istället, eftersom om hon vet att hon inte får rätt från far.

”Tänk, mor Karin, ni skulle minsann behövt en hjälpande hand från dottern vid byket. Ni har skämt bort jäntan, vad ska det bli av henne?”

Mor fnyser högt och Cecilia blir rörd av att mor är så modig och vågar stå upp mot gamla Karolina.

”Inte har vi skämt bort Cecilia, hon har minsann varit till god hjälp här hemma och dessutom vet du också att hon hjälper till med mjölkningen.”

Mor ruskar på huvudet och byter samtalsämne och frågar Karolina om hennes pojkar. Cecilia andas ut i ren lättnad och är tacksam för mors klokskap för är det något som kan få igång Karolinas svada så är det söner som minsann rest till Amerika och börjat arbeta vid järnvägen. Snart är Karolina i full gång med att tala om sina söner och tar upp vykortet som hon alltid bär i kjortelfickan. Hon läser högt och tydligt, om ångloken och om folk som gett sig iväg för att vaska guld. Karolina sitter med stolt rak rygg på stolen.

”Ja, det ska jag säga minsann. Att pojkarna skriver att de kommer att ordna så att jag kan resa efter. Så vem vet, snart kanske jag lämnar byn och far till Amerika.”

Kanske hoppas Karolina att far och mor ska säga något om att det vore synd om hon flyttar, men de säger inget. De sitter stilla vid köksbordet och ser på breven och vykortet som Karolina har som sina käraste ägodelar. Cecilia har hört hur det berättas om Amerika och hon har sett annonserna i Blekingeposten. Amerika känns så långt bort och verkar vara ett så stort land, där alla kan få en egen lott att odla. Efter skiftet har en del av de bönder som fick utflyttningsplikt lämnat sina gårdar och flyttat till Amerika. Kanske tyckte de att om de ändå skulle behöva flytta sina gårdar, kunde de lika gärna börja om på nytt. Men hon har också sett hur ledsna en del föräldrar blivit, för de vet att när barnen far sin väg så kommer de nog aldrig få se dem igen.

Cecilia slutar att lyssna på skrytet om Amerika och går och sätter sig på soffan och tar fram korgen med garn. Hon kör ner handen i botten under garnet och hennes fingrar känner på det utsirade mönstret på fickkniven. Den är klädd med horn och alldeles len av ålder. Cecilia vet att hon inte borde ha stoppat undan den, men det finns en rikedom i att ha en sak som betyder något för den som alltid utövar makt över andra. Några nystan får dölja hennes hemlighet och hon tar upp ett par av sina avlagda strumpor som är för små och med en kniv petar hon av en garntråd i ena änden. Hon funderar på mor och far och vet att de sliter och kanske skulle hon ha arbetat mer med mor, men hon vet att de inte velat. För far är det viktigt att Cecilia går i skolan och läser. Kanske är han besviken, även om han aldrig visat det, för hon har inte varit så duktig som far velat. Ibland när far pratat om skolläraren, har hon tänkt att far velat att Cecilia skulle bli lärarinna och ha hand om en egen byskola.

Cecilia försöker hjälpa till därhemma så gott det går. Hon håller städat i den lilla kammaren och stoppar fars strumpor och lagar hans skjortor och tröjor, så mor ska slippa med sina stela vita händer. Men nu, när hon tar nattvarden kommer hon räknas som vuxen och det ska ordnas med en pigttjänst någonstans. Hon har hört att far och Jöns har talats vid och hon vill så gärna att det ska vara någonstans i närheten så det inte blir för långt hemifrån.

Cecilia ser fram emot att storasyster Johanna kommer hem imorgon och är med på nattvarden. Då kan Johanna berätta om Ronneby och alla människor som flanerar vid brunnen. Tänk att få gå på dans i Ronneby, nu när hon har nya fina kängor. Och så har hon klänningen som hon sytt från tyget de köpte på marknaden när de var på besök i Ronneby.

Cecilia tar nästa strumpa och drar försiktigt upp tråden och rullar den till ett nystan, tills dess att tråden är av nere vid hälen där strumpan är nött. Hon lägger den lilla bollen i korgen och gör likasamma med nästa strumpa. När bara den nedre delen av strumporna är kvar, pillar hon loss en tråd i taget för att använda till att stoppa fars strumpor. När hon stoppat fars strumpor skymmer det allt mer i den lilla kammaren och far kommer henne till hjälp med fotogenlampan. Hon tar trästickorna med strumpan hon börjat sticka på och gnolande på en psalm låter hon stickorna göra maskor. Karolina lämnar äntligen stugan och det blir en stillsam ro. Far och mor sitter tysta vid bordet och vilar i kvällen. Cecilia ser hur mor kastar ett uppskattande ögonkast när hon hör ljudet från stickorna.

”Det är då för väl att Cecilia kan sticka, inte kan väl jag det med mina stela fingrar.”

Cecilia lägger ifrån sig stickorna och klappar på högen med sockarna som hon stickat med köpegarn.

”Tänk när vi kan sälja de här på marknaden, då får vi en slant att köpa nytt garn och så det som blir över kan vi köpa något fint för.”

Far tittar på Cecilia och hon hör hans utdragna suck när han reser på sig och går för att göra sitt kvällsbehov innan läggdags. Skammen rodnar på hennes kinder. Kanske far tycker att hon alltid vill ha fina saker, men hon vill vara vuxen och vacker. Hon ser på mor, vars anletsdrag, slätats ut av vilan som lagts sig i huset.

”Förlåt mor, inte var det min mening att få det att låta som om vi ska slösa.”

Far är strax tillbaka och sätter sig till bords. Friden varar inte länge i stugan, en hård knackning i karmen och så öppnas dörren och Jöns hukar sig när han kliver in i kammaren. Han rätar upp sig och nickar kort till far och mor. Han ser på Cecilia som stannat upp med sin stickning, när Jöns kommer är det alltid något som inte varslar gott.

Jöns drar ut stolen och sätter sig med armarna vilande på bordet.

”Nu är det ordnat med pigtjänst till flickan. Hon ska med Peter Johansson till Ronneby imorgon. Jag har städslat Cecilia hos honom.”

Mor reser sig och vänder sig bort från Jöns. Far ser arg ut.

”Inte kan Cecilia fara till Ronneby och städslas hos gamle Peter Johansson, hur ska det se ut.”

”Hon får bo i pigkammaren i huset, med de andra pigorna, så ni ska inte oroas. Imorgon efter kyrkan kommer han med vagnen.”

Jöns vänder sig till Cecilia som sitter där med en klump i magen.

”Så nu får fina fröken Cecilia packa det lilla hon har.”

Med det har han sagt sista ordet och vet att ingen kommer att sätta sig upp mot hans beslut. Jöns reser sig och står i dörröppningen och blickar in i rummet. Han dröjer sig kvar.

”Har förresten någon av er sett till gammelfarfars fickkniv? Jag är säker på att jag hade den igår om morgonen när jag petade ut sten som fastnat i hästens en hov. Jag har bestämt för mig att jag la den på bänken utanför ladan, men nu är den borta. Jag har letat på gårdsplan, men inte funnit den.”

Det är tyst i stugan. Nyheten om pigtjänsten har lagt sig som ett ok över axlarna och far och mor är hopsjunkna som om de blivit flera år äldre. När Jöns inte får något svar nickar han till far och stänger dörren bakom sig.

Cecilias fingrar glider ner i korgen och greppar hårt om kniven. Ilskan mot Jöns brinner i hennes kropp och hon tänker att den kniven har han sett för sista gången.

Karlskrona juni år 1880

Kommissarie Wästfelt läser det korta förhørsprotokollet och muttrar för sig själv över att förhöret var nödvändigt att avbryta. Han stryker handen över det nötta skrivbordet. Det är hans tionde år som kommissarie i staden och han förundras över hur fort tiden gått och att brottsligheten ökar i takt med att nya fabriker startas och arbetarna i staden blir fler. Han petar med nageln försiktigt i en reva i bordsskivan och funderar på om brottsligheten verkligen har ökat eller om det är en villfarelse. Han lyfter blicken och tittar på sin kollega som sitter och skriver vid sitt bord.

”Har brottsligheten ökat på senare år?” Han hör själv att det är en stor fråga och tar upp sin pipa och tobak, medan han väntar in överkonstapel Håkanssons svar.

”Ibland undrar jag om inte mycket av eländet ändå emigrerar till Amerika.”

”Håkansson har rätt, senast igår såg jag en av transporterna med amerikafarare, mestadels överförfriskade unga män, som förde ett sådant liv att deras familjer måste ha skämts ögonen ur sig. Nog kan vi vara tacksamma att en del unga män lämnar, det torde förbättra brottsstatistiken.”

Håkansson hummar lite och återgår till sina dokument. Kommissarien lutar sig tillbaka på den skinnklädda stolen och låter handen med pipan vila på armstödet. Han följer debatten i politiken och vet att det finns ett missnöje med den stadiga strömmen av emigranter, för det är män och kvinnor som behövs för att bygga landet. För hans egen del är det den värsta sorten han och hans mannar får handskas med och han är inte ledsen för att dessa avarter väljer att emigrera. Kommissarien hade som barn nyfiket sett när stadens nya cellfängelse byggdes och hört hur de vuxna pratat om att det var onödigt stort. Sedan hade han inom polisväsendet erfarit hur fängelsebyggnaden inte räckte till. Så sent som i morse såg han en notis i Blekingeposten där det redogjordes för att det finns nittiosju fångar inskrivna, trots att de bara finns nittio celler och fem särskilda källarceller för isolering. Fängelset behövs i allra högsta grad trots att riksdagen under denna halva av 1800-talet haft en mildare syn på brott och att straffen tenderar att bli allt kortare. Blicken faller på protokollet med det korta förhöret av Cecilia Olsdotter och han vet att något längre straff lär det inte bli och det är tur för det arma fruntimret, i tidigare lag var det dödsstraff för barnamord, även om en och annan fick nåd av konungen. Kommissarien reser på sig och tar på sig sin skärmmössa.

”Håkansson, det är dags.”

De båda poliserna går ut i hallen och tar stentrapporna ner till polisvaktkontorets källare för att närvara vid förrättningen. Wästfelt och Håkansson öppnar dörren till källarkontoret och ser hur den inkallade doktor Harald Carlsson redan är på plats.

Doktorn plockar ur verktyg ur sin svarta väska. Han lägger redskapen på rad intill varandra, i en strikt ordning. Kommissarien känner hur det går en rysning längs ryggraden samtidigt som en svettdroppe nervöst letar sig ner längs tinningen. Han växlar en blick med överkonstapel Håkansson som ser ovanligt blek ut. Att närvara vid liköppningar är en del av ämbetet, men är något som de båda har svårt att vänja sig vid. Wästfelt håller andan och söker med blicken efter ett fönster, trots att han vet att lokalens väggar enbart täcks av nakna tegelstenar. Han längtar redan efter luft och en piprök. Ute skiner solen och sommarvärmen gassar och här inne i källaren är det huttrande råkallt.

Doktor Carlsson nickar till överkonstapel Håkansson som genast sätter sig vid skrivbordet och doppar pennan, redo att börja anteckna. På bänken står trälådan med tygbyltet de hämtat på Skeppsgatan 9. Doktor Carlsson börjar diktera och Håkansson plitar noggrant ner varje stavelse på pappret framför honom. När doktors ord tystnat sträcker Håkansson fram pappret till Wästfelt som läser igenom innan han undertecknar.

”1880 den 19 juni förrättas, på anmodan af konungens befallningshavande I Blekinge län, liköppning och medico-legal besiktning å den döda kroppen af ett nyfött gossebarn, som anses ha blifvit af ogifta qvinnan Cecilia Olsdotter framfödt under natten mellan den 16 och 17, dennes, fastän hon detsamma därmed förnekat. Förrättningen sker i närvaro af kommissarie Wästfelt samt polisöverkonstapel Håkansson, som för protokollet.”

Doktor Carlsson står och stryker på sin svarta väska innan han fortsätter. ”Då var den formaliteten klar, då är det dags att börja.”

Tygbyltet lyfts ur lådan och läggs på bordet, doktorn lyfter ner lådan på golvet och börjar därefter linda upp kjortlarna runt barnet tills det ligger naket på bordet. Wästfelt flyttar oljelampan en bit närmre och ser hur lågorna flämtar och ljuset drar som suckar över det bleka barnet. Doktorn verkar inte notera att Wästfelts händer darrar.

”Yttre besiktning.” Doktorn böjer sig ner över barnet, hans händer vandrar längs dess kropp och han lägger försiktigt över barnet på rygg. Han lägger ut de små armarna längs sidorna och tar tag i fötterna, med en hand och drar ut båda benen. Med andra handen tar han måttet och mäter längden. Han vänder sig till Wästfelt. ”Som ni kan se är barnet både starkt, fylligt och fullgånget. Det är femtio centimeter långt.”

Han tar och håller barnets lilla ljusa hand i sin. ”Naglarna är mjuka, men framväxta på fingrarna, något utöver fingertopparna. På tårna är naglarna något kortare.”

Wästfelt ser på den lilla gossen som fortfarande ligger på rygg, ansiktet är starkt rödblått. Doktorn vänder runt kroppen och pekar på några likblånader på ryggen innan han återigen lägger honom på rygg. Han särar på pojkens ben.

”Pungen är rödblå och vattensvullen, dessutom är den ena delen något platt. Ni såg när vi lossade honom från kjorteln att benen har varit starkt uppdragna, så att hämlarna hårt har tryckts upp mot pungen.” Han lägger ner pojken's ben och tar ett grepp om navelsträngen och mäter den.

”Navelsträngen sitter kvar som ni ser och den är inte avskuren eller avklippt, snarare avsliten.”

Wästfelt och Håkansson växlar blickar när doktorn tar ett av instrumenten. De har varit med om detta tidigare och de vet att det är nu han kommer att påbörja den inre besiktningen. Wästfelt kan inte hjälpa det, men han är tvungen att vända bort blicken när doktorn lossar huvudsvålen. Kommissarien lyssnar inte riktigt när doktorn dikterar om huvudets blånader, tryck och tjockflytande blod i ådernäten. Han har begärt ut en kista från fattigvården och vet att gossen kommer att bli begravd i utkanten på stadens fattigkyrkogård. Prästen kommer att läsa över honom, men döpt har han inte blivit och kommer inte heller att bli. Alla dessa oäkta och öönskade ungar som föds av mödrar som inte kan försörja sig. Vad har ett så litet barn gjort för att drabbas av detta öde, kanske gossen inte ens hann dra några andetag innan hans mor kvävde honom?

Doktors röst mässar i rummet och Wästfelt försöker vakna till ur sina tankar genom att ruska på sig och ta upp en näsduk ur fickan och torka av sig i ansikte och panna. Hur kan han svettas i denna gravkammare till källare?

Doktorn för in ett finger i barnets mun och håller sedan munnen öppen och böjer sig ner över och studerar noga hur munnen ser ut inuti. ”Munhålan, svagt rodnad, för övrigt normal.” Doktorn öppnar barnets bröstorg. Wästfelt mår illa och längtan efter en piprök blir starkare.

”Hjärtat normalt, lungorna luftfyllda.” Han fortsätter till buken. ”Levern uppfyller hela halvan av mellangärdet, även över på vänster sida. Buken innehåller även en del tunnflytande blod efter det tryck det fått utstå av barnets knän och hårda inlindningen.”

Doktorn lägger upp droppar av kroppsvätskor i glasrör och synar dessa noga. Wästfelt genomfars av en tanke att det inte är normalt att vara så intresserad av döda kroppar, rodnaden sprider sig på hans kinder och skamset jagar han bort tanken. Han vet hur viktig liköppningen är för att kunna fastställa dödsorsak och för att kunna fälla mörderskor.

Doktorn rätar på sig, han doppar händerna i en hink med vatten och tar en trasa och torkar noga sina händer. Han ställer sig intill Håkansson.

”Du måste ange ordagrant i attesten det jag säger nu för senare uppläsning i rådstuvurätten.”

Wästfelt nickar till de båda. Just nu vill han bara ut därifrån. Han går raskt upp för trapporna och ut på gården och drar in den efterlängtade luften i lungorna. Sedan tänder han sin pipa och drar ett djupt bloss och muttrar för sig själv när han bränner sig på tungan och känner smaken av den sura tobaken. Snart står Håkansson intill honom. De står där på innergården i en samstämd tystnad och ser hur doktorn kommer upp med sin väska i hand och lyfter på hatten när han passerar. Wästfelt ser på Håkansson. ”Nog för att det är ett viktigt arbete doktorn har, men gud hjälpe mig om det ändå kan få dröja till nästa gång vi ska förrätta en liköppning av ett barn.”

Wästfelt går in på polisvaktkontoret och sätter sig vid sitt skrivbord. Håkansson lägger attesten på hans bord. Bläcket har knappt hunnit torka och Wästfelt håller pappret i ett hörn när han läser tyst för sig själv.

”Barnet har varit fullgånget, lefvande och lifskraftigt, har icke bekommit någon föda. De starka blodutådringarna mellan hufvudsvålen och underliggande ben, hela hufvudet rund, visa att barnet blifvit svårt misshandlat, deraf det ock tagit döden. Liköppningen visar och att barnet blifvit instoppadt i något, som varit så kort, att det icke kunnat få plats annat än med så högt uppdragna ben att hälarne prässats hårdt emot mellangården och den däröfver nedliggande pungen, hvaraf blodsprängning och vattensvullnaden i den senare, detta visar ack att barnet sålunda blifvit nedstoppat medan det ännu varit vid lif, sålunda funnet betygar på aflagd betsed, och yttermera med denna edeliga företeelse: Så sant Gud hjelpe till lif och själ.

Protokollet är undertecknat med doktors sirliga handstil och bevittnat av överkonstapeln. Han lyssnar på tystnaden och stoppar sin pipa och inte ens det ger ett ljud från sig. Han upptäcker att han är ensam och funderar på vart Håkansson tagit vägen. Det slamrar till i dörren när konstapel Karlsson kliver in i rummet tätt följd av Håkansson.

”Det har kommit bud om ännu ett barnamord!”

Karlskrona kronovarv juni år 1880

Johan tar en bit av det hårda brödet och blöter det i munnen med hjälp av saliven. Han försöker bli av med den fadda smaken efter gårdagens supar. Han hade gått i ogjort ärende till polisvaktkontoret och inte fått träffa Cecilia. Dörren var låst, men han såg att det lös och vet minsann att de alltid har konstaplar som håller koll på patrasket som tillfälligt hålls häktade. Johan hade bankat hårt på dörren tills en av konstaplarna visade sig i öppningen.

”Som han bankar kan man tro att elden är lös. Vad är det frågan om?”

Johan var fortfarande andfådd efter den korta och raska promenaden och överraskades av att han inte tänkt ut vad han ska säga. Han försökte samla sig och stod där och teg. Konstapeln såg allt mer förargad ut.

”Nå, vad var det han ville nu då?”

Johan visste att mildra sig för överheten och han tog av kepsen och presenterade sig.

”Mitt namn är Johan Olsson och det ligger till så att idag när jag kom hem från jobbet saknades min syster. Några av fruarna i huset på Skeppsgatan påstår att kommissarien och konstaplarna sökt efter henne.”

Han vred kepsen hårt i handen och tillade. ”Min syster heter Cecilia Olsdotter och jag kan inte tänka mig att hon ska ha gjort något ont.”

”Er syster är misstänkt för barnamord och är förd till cellfängelset för undersökning och förhör.”

Johan hade tagit ett par steg bakåt och sen vänt sig om och hastigt gått därifrån. Han hade hört att konstapeln ropat något efter honom och han hade ökat på stegen hemåt. Den ljumma sommarkvällen hade i ett svep börjat kännas hotfull. Han hade smugit in på gården och gått längs den skuggade sidan för att slippa nyfikna ögon. I trappan hade han noga undvikit de trappsteg som brukade knirra och knaka. Han hade sökt igenom rummet, vänt på varje pryl som för att söka efter något som kunde bekräfta det system var anklagad för. Intill kakelugnen hade han sett ett par små fläckar med blod, intorkade i träet på golvet. Han hade satt sig på sängen och ögonen hade fallit på något som inte stämde. En mörk skugga som markerades i ljuset som föll in från fönstret. Det var då han funnit hennes pengagömma inkilad i ett mellanrum intill kakelugnen. Han hade blivit rasande när han insett att hon gömt undan pengar.

Johan tar ett par klunkar av svagdrickan han har med sig och låter brödet mjukna i munnen innan han sväljer. Han mår illa och får sura uppstötningar som han sväljer tillsammans med drickan.

Det är rast och han har dragit sig undan en bit från de andra karlarna för en stund. Förmannen närmar sig och ser på Johan innan han slänger en uppslagen tidning på matbordet.

”Olssons syster har visst ställt till det för sig.”

Karlarna vid bordet stannar upp i sitt samtal och flera blickar kastar sig över tidningen. Johan reser på sig och närmar sig bordet.

”Får jag tidningen!”

Det är en flock av grinande smutsiga ansikten som sensationslystet möter hans undrande blick. Johans kropp hårdnar och han trycker sig förbi den flinande förmannen och drar åt sig Blekingeposten. Hans blick söker över tidningssidan och så ser han notisen och läser långsamt.

Ytterligare en barnamörderska, nästlidne gårdag förpassades till läns cellfängelset pigan Cecilia Olsdotter från Förkärla, boende I huset n:o 9 vid Skepparegatan. Hon hade föregående natt framfödt ett gossebarn, hvilket hon derefter förqväft, samt sedemera sjelv på morgonen begifvit sig åt landet.

Hjärtat hamrar i bröstet på honom och långt borta hör han förmannens order om att rasten är slut. Stillsamt återgår han till arbetsuppgifterna samtidigt som han börjar förstå hur det ligger till. Han hade sett att hon inte mådde bra och att hon börjat bli rund om magen. Han hade frågat, men hon hade bestämt förnekat och hade gått därhemma och sjungit precis som hon brukade. Han hade trott att han tagit miste. Om hon ändå sagt något, så hade han kunnat hjälpa henne. Cecilia borde veta vid det här laget att han alltid ställde upp och hjälpte henne. Men hon hade gått bakom hans rygg, smusslat undan penningar och lämnat Karl på fattighuset utan att ens säga något till honom.

Kalmar januari år 1946

Adventsljusstakarna är undanplockade av sköterskorna och fönstret är tomt sånär som på en halvt överblommad hyacint. Ute skiner solen och snön gnistrar vackert. Han ser på termometern att det är strax under tjugo minusgrader ute. Det är inte att tänka på att ge sig ut i kylan med den envisa hostan och dessutom är det halt. Anna ligger på rygg i sin säng, munnen är öppen och snarkningarna väser i rummet. Medicinerna gör henne tung i sömnen och hon blir lugnare. Rännandet ute på stan har minskat. Själv känner han sig rastlös. Med käppen i ena handen tar han sig till dörren. Han stannar till i dörröppningen och ser på Anna där hon ligger och hoppas att hon inte vaknar medan han är borta. Han går ut i korridoren, ut mot hallen och ser snön genom den glasade dörröppningen och vänder om och går längre in i huset. Han har gjort det förut, för att få röra på sig, när den lille bleke gossens ansikte söker honom i nattens mardrömmar. Då går han fram och åter i korridoren. Tystnaden och det dova ljuset får stilla nerverna.

Längst ner finns en matsal och ett samlingsrum. På söndagar hålls det gudstjänst, men han undviker de tillställningarna, hostan skraller i rummet och dessutom har han svårt för den yngre prästen. Andningen ökar och han stannar till, en sköterska närmar sig. Hon ler. ”Goddag Karl.” Han stannar upp och stelnar till i kroppen och svarar henne väl hårt. ”Säg KA, som i förkortningen för Karl Alfred. Det gör alla.”

Hon nickar och slår ner med blicken och hastar snart vidare. Det var mor som kallade honom Karl eller sa Karl Alfred när hon var allvarlig. På fattighuset hade han kallats Karl och den tiden vill han lämna bakom sig. Namn är viktigt, för att visa vem man är eller till och med dölja den man är. Ungdomens oförstånd lever kvar som klara stycken inom honom.

Han ligger på gräset. Tuggar på ett strå och kisar mot solen. Han tar ett gräs och drar över hennes överläpp. Hon fnittrar och puttär av honom kepsen. Han sätter sig upp och drar henne intill sig. De hade dansat ett par lördagskvällar och nu sitter de här i gräset, en söndag efter predikan.

”Vad heter du?”

Han skrattar och ler så att det ska hjälpa solen att skina.

”Det vet du väl. K A”

”Jamen dummer. Vad heter han egentligen?”

”Karl Alfred, men jag kallas KA.”

”Kå A, men vad heter du mer än Kå A?”

Han hade tystnat och funderat. På Fredriksdal sa alla Karl och när han tog nattvarden hade prästen frågat honom efter hans fullständiga namn, men han hade inte förstått. Bara upprepat

att han hette Karl Alfred. Då får du heta Karlsson hade prästen sagt och skrivit in det i prästbetyget.

”Men vad heter du mer än Karl Alfred som kallas Kåå?”

”Du får väl gissa.”

Han hade sagt det mest för att vinna tid för han skämdes för att han inte visste vem hans far var och att han inte fått något efternamn efter honom. Han hade suttit där i backen och plockat med några blad. Plötsligt hade hon pekat på bladet som han satt och snurrade på.

”Är det en ledtråd?”

”Kanske det.”

”Då vet jag. Du heter Karl Alfred Ekblad.”

Han hade sett på henne. Hon såg så nöjd ut och han hade stirrat ner på bladet i sin hand och tänkt att varför inte.

”Det var inte dåligt gissat. Du är allt en smart jänta du. Ja, minsann du har rätt. Jag är KA Ekblad och jag är volontär vid Blekinge bataljon och så snart jag bara kan, ska jag skaffa mig ett sjömansbrev.”

Hon lutar sig fram och ger honom en puss och han rullar över henne på rygg och pussar hennes kinder, näsa och panna.

”Du är den vackraste jänta jag dansat med.”

Minnet får honom att le och han går i korridoren som en leende lallande gammal man. KA stannar till utanför matsalen och stirrar på anslagstavlan. Vykortet med den vita hästen slår ner som en blixtn i hans minne. En enda gång har han varit på cirkus. Han måste sätta sig och går in i matsalen och sjunker ner på en stol. Av cirkusen minns han inte mycket, men av Johan minns han desto mer. Det var den där första sommaren när han blivit lämnat på Fredriksdal. Varje dag hade han frågat efter mor, men mest fått banor och till slut hade han inte vågat fråga. Han och de andra ungarna kördes ut tidigt om morgonen och fick hålla till på den lilla gården. De brukade sitta under en syrenbuske och leka med de skatter som de större barnen hittat när de farit runt på byn. En kapsyl, några biljetter, stenar och kottar. Plötsligt en dag öppnade Johan grinden och steg in på gården.

”Farbror Johan.”

Tårarna bränner hårt i ögonen på Karl som klamrar sig fast runt Johans ben.

”Såja, lillgossen. Ta det lugnt, jag är här nu.”

”Var är mor?”

Johan försöker lösgöra sig från Karls grepp, men han håller benhårt fast.

”Du måste släppa mig Karl, jag ska tala med föreståndaren. Jag har en överraskning till dig.”

Försiktigt lättar Karl på greppet och tar Johans hand.

”Lova att du inte lämnar mig.”

”Jag kommer snart, stanna här.”

Johan går fram till en av de gamla gummorna som sitter utanför dörren. Karl kan inte höra vad som sägs, han står kvar vid grinden för att vara säker på att inte Johan ska kunna gå utan att ta honom med. Karl ser hur föreståndaren och hans hustru kommer ut på trappan och att de pratar med Johan. De vänder sig flera gånger om och tittar på Karl samtidigt som de talar. Karl undrar vad de säger. Om Johan ska säga att han ska ta honom med hem till mor. Så kommer Johan mot honom och lyfter upp honom i famnen och stryker bort hans tårar med sin sträva tumme.

”Vilken liten smutsgris du har blivit. Får ni aldrig tvätta er på det här stället?” Han knyckte till med nacken mot huset. Karl skakar på huvudet och håller Johan hårt runt halsen. Johan öppnar grinden och när de kommer ut släpper han ner Karl på backen.

”Kom nu, så går vi till stan.”

Karl går bredvid Johan med ett fast tag om hans hand. Han frågar flera gånger efter mor, men får inga svar. Johan pekar och visar saker längs vägen, men om mor säger han inget. De åker med en av färjorna, men det var inte samma färjkarl som det varit när han och mor hade åkt till Nättraby. När de närmar sig stan, stannar de till vid en brunn och Johan tvättar hårdhänt av Karls ansikte och händer. Han synar hårbotten och tar upp en kam. Han drar kammen genom det tovigga håret och muttrar om alla löss Karl fått. Det gör ont och Karl vill grina, men vågar inte av rädsla för att Johan ska vända tillbaka med honom till fattighuset. De fortsätter in den sista biten till Karlskrona och snart är de nere vid hamnen och Johan pekar på tältet.

”Titta Karl, vi ska gå på cirkus.”

Han minns tältet, vagnarna, de vita hästarna, eller åtminstone tror han att han minns. Kanske spelar minnet honom ett spratt, kanske är det bara minnesbilder från de vagnar och tält han sett senare i livet. Han är bestämt säker på att han minns de vita vackra hästarna och kvinnan som red som en prinsessa. Hon var knappt verklig i hans barndomsvärld. Det som däremot hände efter cirkusen har etsat sig fast i hans minne. Han tror att han minns varje detalj. De hade börjat gå tillbaka ut från stan. Karls ben hade nästan vikt sig av trötthet, sorg och rädsla för att återigen bli lämnad. Johan hade lyft upp honom på ryggen och låtsats att han

var en häst och travande burit honom mot Fredriksdal. Karl hade gråtit när de kom fram.

Johan hade lyft ner honom och satt sig på bänken utanför med Karl i famnen.

”Snälla, snälla farbror Johan, du får inte lämna mig här. Jag vill till mor.”

”Karl, du måste vara stor och duktig nu. Jag kommer tillbaka och hälsar på dig.”

”Var är mor? Varför kommer hon inte och hämtar mig? Hon lovade?”

”Mor kan inte komma just nu, men jag lovar att komma tillbaka och hälsa på.”

Och Johan hade gått och han blev lämnad hos tandlösa fattighjon, oäkta ungar och kvinnfolk som trätte och gapade om karlar och kallade varandra för luder. Fasthållen av föreståndarens hustru hade han sett hur Johan gått tillbaka in mot stan. Det var sista gången han såg Johan, han kom aldrig tillbaka som han lovat. Det skulle dröja många år innan han fick veta varför.

KA rycker till när han hör en kaffekopp skramla och han ser hur en av sköterskorna ställer ner en kopp framför honom.

”Jag tänkte att KA kanske ville ha en kopp när han sitter här och ser så fundersam ut.”

Han tackar vänligt och sörplar i sig kaffet, när koppen är tom kommer hon tillbaka och håller fram sin arm.

”Jag tänkte att han kanske ville ha sällskap tillbaka till rummet.”

Han reser sig upp och håller tacksamt i hennes arm. De går sakta framåt i korridoren. Hon är vänlig och pratsam.

”Jag såg att er äldste son var här och hälsade på häromdagen.”

”Var min äldste son här? Bror?”

”Nej, någon bror har jag inte sett till. Jag menar Nils Ekblad, han är väl er äldste son?”

Hon klappar honom tröstande på armen. KA stannar upp. Han börjar hosta, inte för att han behöver det, mest för att han inte orkar svara med ännu en lögn. Hon följer honom in i rummet och han sätter sig vid köksbordet. Anna sover fortfarande och han skänker en tacksam tanke till de mediciner hon får och som gör henne lugnare. Han tycker att det är skönt att slippa hennes ilska gapande. Han ser ut genom fönstret. Solen har gått i moln och det har hans humör också. Han börjar tumma på sin psalmbok. Han bläddrar sig fram. Han kan sina psalmer och han kan sin bibel. Var det något han fick lära sig på Fredriksdal så var det väl det.

Han brukar om och om igen läsa flera av psalmerna, men det är bara en som kan locka fram minnet av hans mors nynnande. Han reser på sig och går till byrån och hämtar en blyertspenna och en bit papper. När han satt sig anstränger han sig för att skriva med fina snirkliga bokstäver *till min begravning, önskar jag att ni spelar psalm 558.*

Han öppnar psalmboken där han vikt ett hörn för att alltid hitta rätt, till det kristna hoppet inför döden. Han sjunger psalmen tyst för sig själv.

*Älskar barnet modersfammen,
strävar dagakarln till ro,
bräckta skeppet in i hamnen,
skrämda fågeln till sitt bo,
då kan trygg jag möta döden,
där jag, sövd från kval och strid,
förs till evig, salig frid.*

Han måste hosta och gör en kort paus innan han sjunger nästa vers. Nu tar han i och låter sin skrovliga röst fylla rummet.

*Sötma från den starke flyter, mat av frossaren skänks ut.
Jesu död vår död förbyter i en glädje utan slut.
Döden är ju nu min vinning,
nu när Jesus är mitt liv i sin död han gjort mej fri.*

Anna far upp ur sängen. ”Jesus, sjunger han om Jesus? Ja, sent ska syndaren vakna!” Hon knyter näven och slår hårt i bordet ett par gånger så hela bordet skakar. Sen stannar hon upp och står och svajar fram och tillbaka innan hon sätter sig ner och glor ut genom fönstret med käkarna malande på det där tvära sättet som bara hon, hans Anna kan.

Han lägger lappen i psalmboken och slår samman sidorna. När döden kommer, kommer också Jesu förlåtelse.

Karlskrona cellfängelse juni år 1880

Cecilia står stilla mitt på golvet, men hennes kropp skälver av frossa. En kyla som kommer inifrån och som växlar över i febrig värme som smärtsamt sträcker sig ut i varje lem. Hon har vandrat fram och tillbaka i cellen och pressat händerna hårt mot de svala vitkalkade väggarna. Varje gång hon lagt sig ner på madrassen har de obekväma halmknölarna och den unkna lukten av förtappad människa jagat upp henne på fötter igen. Tröttheten övermannar henne och hon sätter sig ner på kanten och skärper sina sinnen så att hon kan stämma av varje ljud i byggnaden. Viskningar och rop samsas med jämmer och slamrande nycklar och släpande steg. Det är ett fängelse för manfolk, som kvinna vistas hon bara tillfälligt här i väntan på domen som skall komma. Hur länge hon blir kvar vet hon inget om, men hon vet att dödsstraffet för barnamord är avskaffat sedan länge. Då och då jagar en tanke in i henne att hon förtjänar att dö. Vad har en barnamörderska för värde?

Hennes händer glider fram och tillbaka över tyget i kjolen och hon känner dess sträva ull mot handflatorna. Om hon bara hade haft sin stickning. Stillheten tär i hennes kropp och äter upp henne med en ånger som aldrig vill ta slut. Detta lilla gossebarn som inte gjort något ont. I drömmarna hade hon sett på honom länge, sett den lilla munnen, den ljusa hyn och hans runda mage och svällda pung. Hur hon än vände och vred fann hon ingen råd. Om det bara låtit vänta på sig så kanske det hade gått. Det far igenom henne att hon borde väckt Johan och bett om hjälp, då hade hon inte suttit inlåst här i en trång cell. Det hade funnits stunder då hon tänkt säga honom något, men det hade stannat inom henne. Hans ilska skulle hon inte ha rått på. Inte ett barn till när hon redan begärt hans hjälp för att klara sig och Karl. Om och om igen har hon låtit tanken fara, om det bara ändå väntat på sig. Då kanske hon och gossen kunnat få stanna på fattighuset med Karl en tid.

Det rasslar i dörren och Cecilia drar skjortan om sig, men bryr sig inte längre om att håret hänger fritt utan sjal. Hon sitter kvar på bädden och stirrar på dörren när en gestalt uppenbarar sig. Ljuset faller in på kvinnan som står upprätt och glor med ilsken blick på vakten som står intill med en halmmadrass i famnen. Cecilia vet vem hon är. Hamn-Hilda, en av stans horor, känd på varvskvarterens krogar. Vakten knuffar in det motsträviga fruntimret i cellen och Cecilia backar undan upp på britsen och lutar ryggen mot väggen och drar upp benen framför sig. Som i ett hjälplöst försvar lägger hon armarna om sig och vaggar fram och tillbaka. Vakten slänger in madrassen på golvet och står kvar i dörröppningen och svänger med sin batong och glor på Cecilia.

”Hon får sällskap här i cellen med en annan barnamörderska. Fängelset är fullt till brädden av patrisk!”

Vakten backar ut ur cellen och dörren går igen med en dov smäll. Det blir stilla i cellen och Hamn-Hilda står där på golvet och glor på Cecilia som envist tittar ner i madrassen.

En hora, ett luder, så långt ner har hon nu sjunkit till botten att hon ska tvingas dela cell med en av stans sämsta kvinnor.

”Hon får ligga på madrassen på golvet för på britsen finns ingen plats och jag tänker inte beblanda mig med hennes löss om hon tror det.”

”Jaså, det är att sätta sig på de höga hästarna. Löss det har hon säkert egna och en barnamörderska är hon likväl som jag.” Hamn-Hilda spottar ur sig orden och Cecilia sjunker ner på britsen och lägger sig hopkrupen med ryggen emot.

”Högfärdiga slyna, inte ska hon väl tro att hon är bättre än nån annan.”

Cecilia skäms för sina hårda ord som egentligen inte var menade så illa som de tog.

”Jag vill bara vara ifred. Jag har inte bett om sällskap eller nån rumskamrat.”

Cecilia hör hur Hilda stökar med madrassen och att hon lägger sig ner och nynnår. Det låter som ett monotont mummel och det kryper i Cecilias kropp och hon drar upp ärmen på blusen och börjar rispa med nageln på en sårskorpa. Hon ser en bloddroppe tränga sig upp i hålet. I kanten syns snart en ljus sårvätska. Hamn-Hildas nynnande övergår i stönande och stänkande. Cecilia stannar upp i sitt petande och lyssnar. Vad gör denna förfärliga människa? Nyfikenheten tar över och hon rullar över på rygg och sneglar på Hilda som ligger hopkrupen på madrassen och håller sig för magen. Plötsligt far hon upp och sätter sig på avträdeshinken och kissar så det skvalar. Hon stönar och snart sprider sig lukten av skit i rummet. Cecilia för handen över näsan och munnen och försöker låta bli att andas. Hon rullar över på sidan och kryper ihop igen. Ilskan far genom hennes kropp och hon börjar hata den värld hon befinner sig i. Hamn-Hilda, den satans slinkan har förstås varit och dragit på sig en massa sjukdomar i jakten på karlar som kan betala för sig.

Hilda bankar på celldörren och skriker högljutt på vakten.

Vakten öppnar gluggen i dörren och tittar in genom hålet. Cecilia har satt sig upp för att se vad som händer och kan inte låta bli att skratta till när hon ser hur Hilda går fram till gluggen och kör fram ansiktet och skriker.

”Seså, se till att få hit en latrintömmare så vi får en ny hink. Förresten behöver vi ha vatten också, för ni vill väl inte att vi sprider sjuka på stället?”

Gluggen stängs och snart öppnas dörren och vakten står med batongen och puttar på Hilda som står stadigt med armarna i sidorna och inte tänker flytta sig mer än att latringossen kan släntra förbi och byta hink. Tystnaden lägger sig i cellen när Hilda står och glor vakten in i ögonen utan att skämmas en tum. Cecilia ser hur vakten flackar med blicken och undviker att

se på Hilda. Gossen är strax tillbaka och byter ut kannan med vattnet och ställer dit ett nytt tvättfat och en ren handduk. Hilda fångar tag i honom när han är på väg ut. Hon håller fast honom i skjortan samtidigt som hon stirrar stint på vakten.

”En handduk? Vi är två i cellen.”

”Ja, ja lugna ner sig nu och släpp gossen. Ni ska få en handduk till.”

När gossen och vakten är ute ur cellen vänder sig Hilma om mot Cecilia och skrattar så det lyser om henne och Cecilia ser hur vacker hon är trots att livet gått hårt åt henne. Hennes makt är fascinerande och Cecilia kan inte hålla tillbaka och snart skrattar de båda två.

”Såg hon vaktens min när jag fångade gossen. Han såg så rädd ut att man undrar om han trodde att jag skulle mörda den där ungen.”

Hilda torkar bort en tår som runnit ur ögonvrån och Cecilia gör plats på bädden och klappar med handen bredvid sig.

”Varsågod och sitt Hilda. Förlåt mig för mitt bryska sätt alldeles nyssens. Vem är jag att döma.”

Hamn-Hilda sätter sig bredvid Cecilia och de sitter där tysta ett tag som om de inte riktigt vet var de ska börja. Cecilia har sett Hilda nere i hamnen många gånger och har alltid skyndat förbi. Det är något olustigt och skrämmande med denna vackra kvinna som verkar så stark och rapp i käften.

”Jag tänker säga att jag låg ihjäl ná. Att jag somnade och att det inte var menat så illa som det blev.”

Cecilia hör det hon säger och vet att det händer då och då att mödrar eller fäder somnar i trånga sängar och att de små spädbarnen dör.

”Så det var en flicka?”

”En liten ynkelig en, alldeles för tidig.”

”Men inte tror väl kommissarien på det. Han vet ju...”

Cecilia tystnar och skäms för det hon tänkte säga om Hildas sätt att försörja sig.

Hilma reser på sig och går oroligt fram och tillbaka i cellen. Hon håller om sig själv och stryker sina händer över armarna innan hon lägger sig ner på madrassen.

”De brukar ändå dö innan de är året, de där små.”

Cecilias rastlöshet känns i kroppen och hon gnuggar sina händer mot varandra och önskar att hon åtminstone hade kunnat sticka på en strumpa. Låta tankarna vila i ljudet från stickorna. Ensamheten som tidigare var så påtvingad har förbytts i en längtan att få vara ifred. Kanske är det rädslan att stå till svars och förklara sig. Hilda har slutit ögonen och det verkar som om hennes mage lugnat ner sig.

Cecilia petar i sitt sår och ser hur blodet kryper in under hennes nagel. Hon sluter ögonen och känner smärtan och försöker tränga ute alla ljud. Frågan från Hilda kan hon ändå inte värja sig från.

”Vad heter hon och vad kommer hon ifrån?”

”Jag är Cecilia Olsdotter, piga från Agdatorps gård.”

Det hettar om kinderna över att hon gör sig finare än vad hon är. Hilda säger inget och Cecilia är tacksam för det. Stillhet råder i cellen och det finns plats att vila en stund. Snart hör hon Hildas tunga andetag från bädden på golvet.

”Hilda Haraldsdotter! Res på sig. Hon ska på undersökning hon barnmorskan.”

Cecilia vänder yrvaket på sig och ser hur Hilda reser sig upp från madrassen och håller fram händerna till handfångslen. Det är hennes tur nu. Vakten går ett par steg in i cellen och petar med batongen på Cecilia.

”Nästa gång är det Olsdotters tur att förhöras av kommissarien.”